

SELOSTUS
VSDTP:n YHDISTÄVÄSTÄ
EDUSTAJAKOKOUKSESTA

(KIRJE PIETARIN TYÖLÄISILLE) ¹⁰⁰

Kirjoitettu toukokuussa 1906

Julkaistu kesäkuussa 1906
erillisenä kirjasena
kustannusliikkeessä „Vperjod”.
Moskova

Julkaistaan
kirjasen tekstin mukaan

Н. ЛЕНИНЪ.

ДОКЛАДЪ

ОБЪ ОБЪЕДИНИТЕЛЬНОМЪ СЪЪЗДЪ

— РОССІЙСКОЙ —

— СОЦІАЛЬ-ДЕМОКРАТИЧЕСКОЙ —

— РАБОЧЕЙ ПАРТІИ —

(Дисъмо въ петербургскимъ рабочимъ).

Цѣна 25 коп.

МОСКВА.

1906.

Kansilehti V. I. Leninin kirjasesta
„Selostus Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen
Yhdistävästä edustajakokouksesta”.— 1906

Pienennetty

Toverit! Te valitsitte minut edustajaksi VSDTP:n Yhdistävään edustajakokoukseen. Kun minulla ei nyt ole mahdollisuutta saapua henkilökohtaisesti Pietariin, niin katson voivani tehdä kirjallisesti selostukseni edustajakokouksesta ja samalla esittää eräitä ajatuksia edustajakokouksen johdosta.

Ennen kuin siirryn itse asiaan, minun on tehtävä eräs tärkeä varaus. On aivan mahdotonta muistaa tarkalleen kaikkea, mitä tapahtui edustajakokouksessa, jossa oli läsnä 120 henkilöä tai enemmänkin ja pidettiin noin 30 istuntoa. En voinut tehdä muistiinpanoja edustajakokouksen aikana, koska toimin edustajakokouksen byroossa yhtenä puheenjohtajana, ja sitä paitsi osallistuin useampiin valiokuntiin. Ilman muistiinpanoja on mahdotonta luottaa täydellisesti omaan muistiinsa. Eräitä erillisiä episodeja ja eräitä edustajakokouksessa pidettyjä puheita en suorastaan kuullut, kun olin poissa istuntosalista joko valiokunnan istunnon takia tai satunnaisista ja henkilökohtaisista syistä. Edellisten, edustajamäärältään pienempien, edustajakokousten (II ja III) antama kokemus osoitti minulle, ettei muistin mukaan ole mitään mahdollisuutta luoda tarkkaa kuvaa edustajakokouksesta, vaikkapa olisi kuinka jännitetyllä huomiolla seurannut sen työtä. Kun II ja III edustajakokouksen pöytäkirjat ilmestyivät, niin luin nuo pöytäkirjat aivan kuin uusina kirjoina, vaikka olin itse ollut läsnä edustajakokouksessa, sillä nuo kirjat antoivat minulle todellakin paljon uutta ja pakoittivat korjailemaan monia epätarkkoja tai puutteelliseksi jääneitä omakohtaisia

vaikutelmiani edustajakokouksesta. Sen vuoksi pyydän hartaasti ottamaan huomioon, että tämä kirje on vain luonnoshahmotelma selostukseksi, jota on joka tapauksessa vielä korjailtava edustajakokouksen pöytäkirjojen perusteella.

I

EDUSTAJAKOKOUKSEN KOKOONPANO

Aloitan edustajakokouksen yleisestä kokoonpanosta. Päättövaltaisella äänioikeudella läsnäolleet edustajat valittiin, kuten tunnettua, seuraavasti: yksi edustaja jokaista 300 puolueen jäsentä kohden. Sellaisia edustajia oli kaikkiaan noin 110 — edustajakokouksen alussa ehkä hiukan vähemmän (kaikki eivät olleet vielä saapuneet); lopulla lienee kai ollut aina 113 saakka. Neuvottelevalla äänioikeudella oli 5 Pää-äänenkannattajan toimittajaa (3 „vähemmistöstä” ja 2 „enemmistöstä”, sillä minä olin saanut teiltä mandaatin päätösvaltaisella äänioikeudella) ja viisi Yhdistetyn Keskuskomitean jäsentä, ellen erehdy. Edelleen neuvottelevalla äänioikeudella olivat läsnä järjestöjen edustajat, jotka eivät saaneet päätösvaltaista äänioikeutta ja eräät sellaiset, joita oli erikoisesti kutsuttu edustajakokoukseen (kaksi „agraarikomission” jäsentä, edelleen Plehanov ja Axelrod sekä tov. Akimov ja eräitä muita). Neuvottelevalla äänioikeudella oli niin ikään eräitä edustajia suurista järjestöistä, joissa oli enemmän kuin 900 työläistä (Pietarista, Moskovasta, Etelän aluejärjestöstä y.m.). Ja vihdoin neuvottelevalla äänioikeudella olivat kansallisten sosialidemokraattisten puolueiden edustajat: kolme Puolan sosialidemokratiasta, yhtä monta sekä Latvian että juutalaisten puolueesta (Bund), yksi Ukrainan sosialidemokraattisesta työväenpuolueesta (kuten selvisi, Vallankumouksellinen Ukrainan puolue¹⁰¹ oli ottanut tämän nimen viimeksi pitämässään konferenssissa). Yhteensä neuvottelevalla äänioikeudella oli noin 30 henkeä tai vähän enemmän. Ja kaikkiaan oli siis yli 140, eikä 120, henkeä.

„Suuntaukseltaan” taktillisen toimintaohjelman suhteen tai jos sanoisin fraktioasenteensa kannalta jakaantuivat päätösvaltaisella äänioikeudella olleet edustajat suunnilleen näin: 62 menshevikkiä ja 46 bolshevikkia. Minulle ainakin jäivät selvimmin mieleen nämä luvut edustajakokouksen

kaikista monilukuisista „fraktio”-äänestyksistä. Osa edustajista oli tietysti epämääräisellä kannalla tai horjui eräissä kysymyksissä — muodosti parlamenttikielellä niin sanotun „keskustan” eli „suon”. Tämä „keskusta” oli edustajakokouksessa erikoisen heikko, vaikka eräät toverit, jotka äänestysten perusteella lasken menshevikkeihin kuuluviksi, tavottelivatkin „sovittelijain” eli „keskustan” nimeä. Vähänkään merkityksellisistä äänestyksistä edustajakokouksessa on mieleeni jäänyt vain yksi (äänestys kysymyksestä, joka koski Bundin yhtymistä puolueeseen), jolloin nämä „sovittelija-menshevikit” todella äänestivät fraktiokannasta riippumatta. Tästä äänestyksestä, jossa täysin fraktiomielliset menshevikit voitettiin muistaakseni 59 äänen enemmistöllä, selostan tarkemmin tuonnempana.

Siis 62 ja 46. Edustajakokous oli menshevistinen. Menshevikeillä oli vankka ja taattu ylivoima, joka antoi heille mahdollisuuden jopa etukäteen sopia asioista ja siten ennakolta ratkaista edustajakokouksen päätökset. Nämä fraktioiden kokouksissa erikseen tehdyt ennakkosopimukset ovat itse asiassa aivan luonnollisia, koska on olemassa tietty yhtenäinen enemmistö, ja kun eräät edustajat, erikoisesti niin sanottuun keskustaan kuuluvista, valittelivat sen johdosta, niin minä keskustellessani edustajain kanssa sanoin, että „keskusta vain valittaa omaa heikkouttaan”. Edustajakokouksen pohdittavaksi yritettiin asettaa kysymys fraktiokokousten pitämisestä, mutta se esitys hyljättiin, koska tosiasiallisesti osoittautui, että fraktiot olivat kuitenkin muodostuneet ja fraktiokokouksiin kävi mahdolliseksi päästää sivullisiakin sekä tehdä nämä kokoukset „avoimiksi”. Edustajakokouksen lopulla esimerkiksi KK:n kokoonpanoa koskevaa kysymystä ei oikeastaan ratkaistu vaaleilla edustajakokouksessa, vaan yksinkertaisella „sopimuksella” fraktioiden kesken, kuten tuonnempana näemme. En ryhdy arvioimaan tuota ilmiötä. Mielestäni on hyödytöntä ruikutella sen johdosta, sillä se oli vallan kiertämätön niin kauan kuin ei oltu vielä täysin poistettu vanhaa fraktioihin jakaantumista.

Fraktioiden sisäisistä mielipide-eroavaisuuksista huomautan, että niitä ilmeni tuntuvammin vain agraarikysymyksessä (osa menshevikeistä vastusti kunnallistamista, bolshevikit taas jakautuivat „rozhkovilaisiin”, maan jakamisen kannattajiin ja niihin, jotka kannattivat konfiskointia

yhdessä kansallistamisen kanssa sillä ehdolla, että muodostuu tasavalta) ja kysymyksessä yhdistymisestä Bundin kanssa. Edelleen pisti silmään se, että menshevikkien keskuudesta puuttui kokonaan sitä virtausta, joka on tullut selvästi ilmi „Natshalossa” ja on puolueessa totuttu sitomaan toverien Parvusin ja Trotskin nimeen. Tosin menshevikkien joukossa saattoi ehkä olla „parvuslaisia” ja „trotskilaisia”,— minulle esimerkiksi vakuutettiin, että heitä oli noin 8 henkeä,— mutta heidän ei onnistunut ilmaista kantaansa väliaikaista vallankumouhallitusta koskevan kysymyksen päiväjärjestyksestä poistamisen takia. Todennäköisempää kuitenkin on, että kun menshevikit tekivät edustajakokouksessa yleisen käänteen Plehanovin kannalle, jonka „Dnevnik”-julkaisuja he eivät ennen edustajakokousta hyväksyneet, niin sen seurauksena „parvuslaisetkin” ottivat vähäisen askelen oikealle. Mieleeni on jäänyt vain yksi episodi, jolloin menshevikkien keskuudessa olevat „parvuslaiset” mahdollisesti pakoittivat kaikki menshevikit hieman muuttamaan kantaansa. Se oli nimittäin välikohtaus aseellista kapinaa koskevassa kysymyksessä. Valiokunnan esimies Plehanov muutti vanhaa menshevististä päätöslauselmaa siten, että sanojen „temmata valta” (pätöslauselman tässä kohdassa oli kysymys liikkeen tehtävistä) asemesta kirjoitti „temmata väkivaltaisesti oikeudet” (taikka „vallata oikeudet”, en nyt tarkalleen muista). Tässä korjauksessa haiskahti opportunisti niin selvästi, että edustajakokouksessa esitettiin mitä kiivaimpia vastalauseita. Me kävimme kaksinkertaisella voimalla tuon korjauksen kimppuun. Menshevikkien rivit hätkähtivät. En tiedä aivan tarkasti, pidettiinkö siitä fraktiokokouksia, ja mitä niissä tapahtui; en myöskään tiedä, onko totta, mitä minulle kerrottiin, että kymmenen „parvuslaisuuteen” kallistuvaa menshevikkiä oli ilmoittanut vastustavansa jyrkästi korjausta. Tosiasia kuitenkin on, että edustajakokouksessa käytyjen kiistojen jälkeen Plehanov itse otti takaisin tuon korjauksen eikä päästänyt asiaa äänestykseen, hän otti sen takaisin sillä tekosyyllä (joka diplomaattisesti on ehkä käteväkin, mutta joka otettiin vastaan hymyillen), ettei „tyylikysymyksistä” kannata erikoisemmin kiistellä.

Ja vihdoin, lopettaakseni kysymyksen edustajakokouksen kokoonpanosta, mainitsen vielä mandaattivaliokunnasta (valiokunnasta, jonka tehtävänä on tarkastaa edustaja-

kokouksen kokoonpano). Niitä oli kaksi, sillä ensimmäinen edustajakokouksen valitsema valiokunta kokonaisuudessaan luopui tehtävästään ¹⁰². Tämä tapaus oli aivan erikoislaatuinen, jollaista ei oltu nähty edellisissä edustajakokouksissa. Joka tapauksessa se todistaa, että edustajakokouksen kokoonpanon tarkastustyössä oli jotain tavattoman epänormaalista. Muistan, että ensimmäisen valiokunnan puheenjohtajana oli sovittelija, joka nautti ensi alussa meidänkin fraktiomme luottamusta. Mutta kun kerran hän ei kyennyt sitomaan valiokuntaansa yhteen eheäksi kokonaisuudeksi, kun hänen ja koko ensimmäisen valiokunnan oli pakko luopua tehtävästään, niin se merkitsee, että sovittelijakaan ei voinut sovittaa. Yksityiskohdat taistelusta, jota edustajakokouksessa käytiin mandaattivaliokunnan selostusten johdosta, livahtivat enimmäkseen huomioni ohi. Taistelu oli usein kovin kiivasta, bolshevikkien mandaatteja mitätöitiin, intohimot pääsivät valloilleen, asia meni purkaukseen saakka ensimmäisen valiokunnan erotessa, mutta minä en sattunut juuri silloin olemaan istuntosalissa. Mieleeni muistuu vielä eräs nähtävästi melko huomattava tapaus, joka liittyy edustajakokouksen kokoonpanon määrittelyyn. Se oli Tiflisiin työläisten (lukumäärältään noin 200) lähettämä protesti Tiflisiin edustajiston valtuuksia vastaan, koska tuo edustajisto oli melkein kokonaan menshevistinen ja määrällisesti erottui tuntuvasti muista, käsittäen muistaakseni noin 11 henkeä. Tämä protesti luettiin edustajakokouksessa ja sen pitää siis olla pöytäkirjoissa ¹⁰³.

Mandaattivaliokuntien toiminta pitää myös näkyä pöytäkirjoista, jos nämä valiokunnat vain suorittivat työnsä edes vähänkään huolellisesti ja kirjoittivat oikean selostuksen valtuuksien tarkastuksesta sekä kaikista edustajakokoukseen valittujen edustajain vaaleista. En tiedä, onko se saatu tehdyksi ja ilmestyykö selostus pöytäkirjoihin. Ellei, niin silloin asia on epäilemättä siten, että valiokunnat eivät ole suhtautuneet tehtävänsä kyllin huolellisesti ja tunnollisesti. Jos ilmestyy, niin silloin on mahdollista, että minun pitää oikaista monia kohtia siitä, mitä edellä on sanottu, sillä tällaisessa kysymyksessä, joka ei ole periaatteellinen, vaan puhtaasti konkreettinen ja asiallinen, voi erittäin helposti erehtyä yleisvaikutelmia luotaessa ja erikoisen tärkeätä siinä on perehtyä tarkkaavaisesti asiakirjoihin.

Ohimennen sanoen, käsitelläkseni loppuun kaikki muodolliset asiat ja siirtyäkseni pikemmin mielenkiintoisempiin periaatteellisiin kysymyksiin, mainitsen pöytäkirjoistakin. Pelkään, että siinäkin suhteessa tämä edustajakokouksemme osoittautuu huonommaksi kuin sekä toinen että kolmas edustajakokous. Näissä kummassakin edustajakokouksessa vahvistettiin täydellisesti kaikki pöytäkirjat. Yhdistävässä edustajakokouksessa ensi kerran esiintyi sellaista sihteerien leväperäisyyttä ja kovaa kiirettä lopettaa edustajakokous (siitä huolimatta, vaikka edustajakokouksen päiväjärjestyksestä poistettiin koko joukko hyvin tärkeitä kysymyksiä), *ettei* kaikkia pöytäkirjoja vahvistettu edustajakokouksessa. Pöytäkirjavalioikunta (2 menshevikkiä ja 2 bolshevikkiä) sai tältä edustajakokoukselta ennenkuulumattoman laajat ja venyvät valtuudet: vahvistaa keskeneräiset pöytäkirjat. Erimielisyyksien sattuessa sen pitää kääntyä Pietarissa olevien edustajakokouksen edustajan puoleen. Kaikki tämä on peräti murheellista. Pelkään, ettemme saa niin hyviä pöytäkirjoja kuin ovat II ja III edustajakokouksen pöytäkirjat. Tosin meillä oli kaksi pikakirjoittajaa ja eräät puheet saadaan miltei täydellisinä, eikä konseptien muodossa, kuten ennen,— mutta edustajakokouksessa käydyn keskustelun täydellisestä pikakirjoituspöytäkirjasta ei voi olla puhettakaan, sillä sellainen tehtävä oli kahdelle pikakirjoittajalle kerrassaan ylivoimainen, kuten he monasti ilmoittivatkin edustajakokoukselle. Puheenjohtajana minä vaadin erikoisen tiukasti, että sihteerit tekisivät hinnalla millä hyvänsä, vaikka aivan lyhyet, mutta hyvät konseptit puheenvuoroista: olkoot siis eri puheista tehdyt pikakirjoitteet mainioina täydennyksinä pöytäkirjoihin, mutta pitää olla pohja, jottei ainoastaan erilliset puheet, vaan poikkeuksetta koko keskustelu olisi pöytäkirjoissa, vaikkapa konseptien muodossa ¹⁰⁴.

II

BYROON VAALIT. EDUSTAJAKOKOUKSEN PÄIVÄJÄRJESTYS

Nyt siirryn kertomaan edustajakokouksen työstä siinä järjestyksessä, missä istuntoja pidettiin. Byroon valitsemiseksi toimitettu äänestys oli oikeastaan ensimmäinen äänestys, joka ratkaisi ennakolta (niin kummalliselta kuin se tuntuukin näistä asioista etäällä olevista henkilöistä)

kaikki edustajakokouksen tärkeimmät äänestykset. Noin 60 ääntä (oikeammin kai 58, ellen väärin muista) äänesti Plehanovia ja Dania, jättäen usein vaalilippuihin tyhjän paikan kolmannen ehdokkaan kohdalle. Minun puolesta oli jonkin verran yli neljäkymmentä tai noin 40 ääntä. Sitten „keskusta” näytti itsensä lisäillen kymmenkunnan tai puolisentoista kymmentä ääntä määrätylle ehdokkaalle. Valituiksi tulivat: Plehanov saaden muistaakseni 69 ääntä (vaiko 71?), Dan — 67 ja minä 60 ääntä.

Edustajakokouksen päiväjärjestyksestä käyty keskustelu sai kahteen kertaan mielenkiintoisen luonteen valaisten suuresti edustajakokouksen kokoonpanoa ja luonnetta. Tähän kuuluu ensiksikin keskustelu siitä, onko asetettava ensi sijalle kysymys yhdistymisestä kansallisten sosialidemokraattisten puolueiden kanssa. Kansalliset puolueet tietysti halusivat sitä. Me myös olimme sen kannalla. Menshevikit ajoivat karille ehdotuksen perustellen sitä näin: määräytyköön muka ensin VSDTP itse ja sitten vasta sulautukoon yhteen toisten kanssa, annettakoon „meidän” ensin itsemme määritellä, *mitä „me” olemme*, ja sitten liitymme „heihin”. Me vastustimme tätä (psykologisesti täysin ymmärrettävää ja menshevikkien ryhmäkuntalaiselta kannalta oikeata) perustelua seuraavasti: eikö ole kummallista evätä kansallisilta puolueilta oikeus itsemääräytyä *yhdessä* meidän kanssamme? Kun „he” sulautuvat „meihin”, niin sitten „me” yhdessä, he mukaan luettuina, tulemme määräämään ja meidän pitää määrätä, *mitä „me” olemme*. On vielä huomautettava, että Puolan sosialidemokratiaan nähden teki yhdistetty KK jo ennen edustajakokousta sopimuksen täydellisestä yhteensulautumisesta. Siitä huolimatta tämän kysymyksen asettaminen ensi sijalle tuli ajettua karille. Puolan edustajiston jäsen toveri Varshavski puhui sitä vastaan niin avomielisesti, että jopa huudahti menshevikkien puoleen kääntyen ja saaden koko edustajakokouksen hymyilemään: te haluatte ensin „syödä” tai „nitistää” bolshevikit ja sitten yhdistyä kanssamme! Se oli tietysti pilapuhetta, ja minä haluan kaikkein vähimmin takertua sellaisiin „hirmusanoihin” kuin „syödä”, mutta tuo pilapuhe ilmaisi selväpiirteisesti omalaatuisen poliittisen tilanteen erittäin sattuvan arvion.

Toinen mielenkiintoinen kiista syntyi siitä, onko edustajakokouksen päiväjärjestykseen otettava kysymys

vallankumouksemme nykyhetken tilanteesta ja proletariaatin luokkatehtävistä. Me, bolshevikit, kannatimme tietysti sitä — „Partiinyje Izvestijan” 2. numerossa julkaistun lausuntomme mukaisesti *. Periaatteelliselta kannalta ei voinut olla puhettakaan siitä, että sivuutettaisiin peruskysymys, kulkeeko vallankumous todella nousua kohti, ja mitkä vallankumousliikkeen muodot ajankohdan objektiivisten ehtojen vuoksi ovat nyt päämuotoja ja minkälaiset tehtävät proletariaatille siitä johtuvat. Vastustaessaan tämän kysymyksen ottamista yleensä edustajakokouksen päiväjärjestykseen menshevikit joutuivat tilanteeseen, jota ei kannata kadehtia. Heidän perustelunsa siihen tapaan, että se on teoreettinen kysymys, että puoluetta ei saa sitoa päätöslauselmilla tuollaisista kysymyksistä j.n.e., suorastaan hämmästyttivät keinotekoisuudellaan ja teennäisyydellään. Kuului änekästä naurua, kun eräs puhujista, vastaukseksi luultavasti itsensä Danin puheeseen, joka oli intoillut tämän kysymyksen päiväjärjestykseen ottamista vastaan, otti esiin „Partiinyje Izvestijan” 2. numeron ja luki rauhallisesti menshevikkien taktillisesta ohjelmasta nuo „kohtalokkaat sanat”: „me” — juuri me, menshevikit — „tunnustamme ja kehoitamme edustajakokousta tunnustamaan”. Toverit, kuinkas se näin käy? — kysyi puhuja. Eilen „me kehoitimme edustajakokousta tunnustamaan”, mutta tänään „me esitämme edustajakokoukselle”, ettei tätä kysymystä pohdittaisi? Kysymys otettiin edustajakokouksen päiväjärjestykseen, mutta myöhemmin menshevikit kuitenkin veivät kantansa läpi, kuten tuonnempana näemme.

III

AGRAARIKYSYMYS

Edustajakokous otti ensi vuorossa esille agraarikysymyksen eli oikeammin kysymyksen agraariohjelmasta. Siitä syntyi laaja keskustelu. Sen yhteydessä heräsi paljon mitä mielenkiintoisimpia periaatteellisia kysymyksiä. Alustajia oli viisi: minä puolustin agraarivaliokunnan ohjelmaehdotusta (joka on painettu kirjassessa: „Työväenpuolueen agraariohjelman tarkistus”) ja hyökkäsin Maslovin kunnallistamista vastaan. Tov. John puolusti tätä viimeksi mainittua

* Ks. tätä osaa, s. 141. *Toim.*

ohjelmaa. Kolmas alustaja, Plehanov, puolusti Maslovia ja yritti uskotella edustajakokoukselle, että Leninin kansallistaminen on eserräläisyyttä ja narodnajavoljalaisuutta. Neljäs alustaja, Schmidt¹⁰⁵, puolusti agraarivaliokunnan ehdotusta „A-variantin” hengessä tehtyine korjauksineen (ks. tätä varianttia edellä mainitusta kirjasesta *). Viides alustaja, Borisov, kannatti maiden jakamista. Hänen ohjelmansa oli rakenteeltaan originelli, mutta olemukseltaan se oli lähimpänä meidän ohjelmaamme, vaikka kansallistamisen tilalle, jonka ehtona on tasavallan muodostaminen, siinä asetettiin maiden jakaminen talonpoikain omaisuudeksi.

On itsestään selvää, että minulle käy ylivoimaiseksi esittää tässä selostuksessa mitä laajimman keskustelun kaikkia yksityiskohtia. Yritän esittää vain pääasian, s.o. „kunnallistamisen” olemuksen ja perustelut kansallistamista vastaan, kansallistamista, jonka ehtona on tasavallan perustaminen y.m. Samalla huomautan, että koko keskustelun keskiöksi muodostui kysymyksen plehanovilainen asettelu, sen polemiikkimaisen jyrkkyyden takia, mikä on aina edullista ja toivottavaa jonkin määrätyn ajatussuunnan perustendenssien selvän jakaantumisen kannalta.

Mikä on „kunnallistamisen” olemus? Tilanherramaiden (eli täsmällisemmin: kaikkien suurten yksityisomistajien maiden) siirtäminen zemstvojen tai yleensä paikallisten itsehallintoelinten haltuun. Talonpoikain osuusmaiden ja pienomistajain maiden tulee jäädä heidän omaisuudekseen. Suurtilat „luovutetaan” ja ne joutuvat demokraattisesti rakentuvien paikallisten itsehallintoelinten hallintaan. Yksinkertaisesti se voidaan sanoa näin: jääkööt talonpoikain maat talonpoikain omaisuudeksi, ja tilanherrain maita ottakoot talonpojat vuokralle zemstvoilta, mutta vain demokraattisilta zemstvoilta.

Ensimmäisenä alustajana esiinnyin jyrkästi tätä ehdotusta vastaan. Se ei ole vallankumouksellinen. Talonpojat eivät suostu siihen. Se on vahingollinen, ellei ole täysin johdonmukaista demokraattista valtiojärjestelmää aina tasavaltaan asti, elleivät virkamiehet ole kansan valitsemia ja ellei hävitetä pois vakinaista armeijaa j.n.e. Tällaisia olivat kolme tärkeintä perusteluani.

---

* Ks. tätä osaa, s. 187. *Toim.*

Mielestäni tuo ehdotus ei ole vallankumouksellinen ensiksikin siitä syystä, että konfiskoinnin (luovutus ilman lunastusta) asemesta siinä puhuttiin luovutuksesta yleensä; toiseksi, ja se on pääasia, syystä, että tässä ehdotuksessa ei kehoiteta suorittamaan agraarikumousta *vallankumouksellisin keinoin*. Fraasit demokratiasta eivät vielä sano yhtään mitään sellaisena aikana, jolloin kadetit, nuo teko-pyhät itsevaltiuden ja kansan keskenään sovittelijat, nimit-tävät itseään demokraateiksi. Kaikki agraarikumouksen suorittamiskeinot johtavat liberaalis-virkamiesmäiseen *reformiin*, kadettilaiseen reformiin, eivätkä talonpoikais-vallankumoukseen, ellei aseteta tunnukseksi maiden *viipymätöntä* valtaamista itsensä talonpoikien toimesta heti paikanpäällä, s.o. nimenomaan vallankumouksellisten talon-poikaiskomiteain toimesta, niin, että talonpojat itse myös *määräisivät* näistä vallatuista * maista toistaiseksi aina yleiskansallisen perustavan kokouksen koollekutsumiseen saakka. Ilman tätä tunnusta ohjelmastamme tulee kadetti-laisen tai puolittain kadettilaisen agraarireformin ohjelma, mutta ei talonpoikaisvallankumouksen ohjelma.

Edelleen. Talonpojat eivät suostu kunnallistamiseen. Kunnallistaminen merkitsee: ota osuusmaat itsellesi ilmaiseksi, mutta tilanherramaista maksa vuokraa zemstvolle. Vallankumoukselliset talonpojat eivät suostu siihen. He sanovat joko: jaetaan kaikki maat keskenämme, tahi: tehdään kaikki maat koko kansan omaisuudeksi. Kunnallista-mistunnus ei tule koskaan vallankumouksellisen talonpoi-kaiston tunnukseksi. Jos vallankumous voittaa, niin silloin se ei *missään tapauksessa* voi pysähtyä kunnallistamiseen. Jos vallankumous ei voita, niin silloin „kunnallistaminen” tulee olemaan vain uutta talonpoikain puijausta vuoden 1861 reformin malliin.

Kolmas tärkein perusteluni. Kunnallistaminen on vahin-gollinen, jos sen ehdoksi asetetaan „demokratismi” yleensä, eikä varta vasten tasavaltaa sekä sitä, että kansa valitsee

---

* Minun ehdotuksessani on sanottu „konfiskoiduista”. Tov. Borisov huomautti oikein, että se on virheellinen sanamuoto. Pitää sanoa: „vallatuista”. Konfiskointi on valtauksen juridista tunnustamista, sen vahvistamista lailla. Meidän pitää asettaa konfiskointitunnus. Sen toteuttamiseksi meidän pitää kehoittaa talon-poikia *valtaamaan* maat. Yleiskansallisen perustavan kokouksen pitää tunnustaa tämä talonpoikain toimeenpanema valtaaminen ja antaa sille lain voima, ja kansan itsevaltiuden korkeimpana elimenä yleiskansallinen perustava kokous tekee valtaamisen *konfiskoinniksi* perustavan kokouksen antaman lain perus-teella.

virkamiehet. Kunnallistaminen on maiden antamista paikallisen vallan elimille, itsehallinnon elimille. Ellei keskusvalta tule *täysin* demokraattiseksi (tasavalta y.m.), niin silloin paikalliset vallanelimet voivat olla „autonomisia” vain pikkuaasioissa, itsenäisiä vain pesuastioiden tinaamiskysymyksessä, vain sikäli „demokraattisia”, mikäli sano-kaamme meidän zemstvomme olivat „demokraattisia” Aleksanteri III aikana. Sen sijaan tärkeissä kysymyksissä ja varsinkin sellaisessa peruskysymyksessä kuin tilanherrain maanomistus, paikallisten vallanelinten demokraattismi on epädemokraattiseen keskusvaltaan verrattuna vain leikkikalua. Ellei ole tasavaltaa eikä kansan valitsemia virkamiehiä, niin kunnallistaminen merkitsee: tilanherramaiden antamista valinnallisille paikalliselimille, vaikka keskusvalta jäisikin Trepoville ja Dubasoville. Sellainen reformi muodostuu leikkikaluksi ja vieläpä vahingolliseksi leikkikaluksi, sillä Trepovit ja Dubasovit jättävät valinnallisille paikallisille vallanelimille oikeuden järjestää vesijohdot, sähköraitioita y.m., mutta *eivät voi* koskaan jättää niiden haltuun tilanherroilta otettuja maita. Trepovit ja Dubasovit *siirtävät* tällöin nämä maat zemstvojen „hallinnosta” sisäasiain ministeriön „hallintoon”, ja talonpojat tulevat kolminkertaisesti petkutetuiksi. On kehoitettava kukistamaan Trepovit ja Dubasovit, kehoitettava kansaa valitsemaan kaikki virkamiehet, eikä laadittava sen asemesta ja ennen sitä jonkinlaisen liberaalisen paikallisreformin leikkimalleja.

Minkälaisia sitten olivat Plehanovin perustelut kunnallistamisen puolustukseksi? Molemmissa puheissaan hän herätti etupäässä kysymyksen *takeesta restauraatiota vastaan*. Tämä originelli perustelu sisälsi seuraavaa. Maan kansallistaminen oli Moskovan Venäjän taloudellisena perustana Pietaria edeltäneellä kaudella. Meidän nykyinen vallankumouksemme, samoin kuin mikä tahansa muu vallankumous, ei sisällä takeita restauraatiota vastaan. Sen vuoksi restauraation (t.s. vanhan, vallankumousta edeltäneen järjestelmän palautumisen) välttämiseksi on erikoisesti varottava juuri kansallistamista.

Tämä Plehanovin perustelu tuntui menshevikeistä tavattoman vakuuttavalta, ja he taputtivat ihastuneina käsiään Plehanoville, erikoisesti kansallistamista vastaan lausuttujen „lujien sanojen johdosta” (eserräläisyys j.n.e.). Vaikka

muuten, kun asiaa vähänkin ajattelee, on helppo vakuuttua, että tuo perustelu on pelkkää sofistikkaa.

Luokaa todellakin ensin silmäys tuohon „kansallistamiseen moskovalaisella, Pietaria edeltäneellä Venäjällä”. Emme edes aio puhua siitä, että Plehanovin historialliset katsomukset ovat Moskovan Venäjää koskevan liberaalinarodnikkilaisen käsityksen liioittelua. Ei voida puhua vakavasti maan kansallistamisesta Pietaria edeltäneellä Venäjällä, — viittaamme siinä suhteessa vaikkapa Kljutshevskiin, Jefimenkoon y.m. Mutta jättäkäämme nämä historialliset tutkimukset. Kuvitelkaamme hetkinen, että moskovalaisella, Pietaria edeltäneellä Venäjällä olisi XVII vuosisadalla maa todella ollut kansallistettu. Mitä siitä seuraa? Plehanovin logiikan mukaan siitä seuraa, että kansallistamisen voimaansaattaminen merkitsee Moskovan Venäjän restauraation helpottamista. Mutta tällainen logiikka ei ole logiikkaa, vaan nimenomaan sofismia eli sanoilla leikkimistä erittelemättä ilmiöiden taloudellista perustaa tai käsitteiden taloustieteellistä sisältöä. Mikäli Moskovan Venäjällä oli (eli: jos Moskovan Venäjällä oli) voimassa maan kansallistaminen, sikäli sen taloudellisena perustana oli *aasialainen tuotantotapa*. Venäjällä XIX vuosisadan toiselta puoliskolta alkaen kuitenkin lujittui ja XX vuosisadalla tuli jo ehdottomasti vallitsevaksi *kapitalistinen tuotantotapa*. Mitä sitten jää jällelle Plehanovin perustelusta? Hän sekoitti toisiinsa aasialaiseen tuotantotapaan perustuvan kansallistamisen ja kapitalistiseen tuotantotapaan perustuvan kansallistamisen. Sanojen samanlaisuuden takia hän ei huomannut taloudellisten suhteiden, nimittäin tuotantosuhteiden välillä olevaa perusteellista eroa. Rakentaessaan perustelunsa Moskovan Venäjän restauraatioon (s.o. muka aasialaisten tuotantotapojen restauraatioon) hän puhui itse asiassa poliittisesta restauraatiosta, Bourbonien restauraation (johon hän viittasi) tapaisesta restauraatiosta, s.o. tasavaltalaisvastaisen hallitusmuodon restauraatiosta kapitalististen tuotantosuhteiden pohjalla.

Osoitettiinko Plehanoville edustajakokouksessa, että hän on sotkeutunut? Kyllä hänelle osoitettiin. Toveri, joka edustajakokouksessa esiintyi Demjanin¹⁰⁶ nimellä, sanoi puheessaan, ettei Plehanovilla tullut kerrassaan mitään siitä „restauraatiosta”, jolla hän aikoi meitä peloitella.

Hänen perustelujensa ajatuksista juontuu Moskovan Venäjän restauraatio, s.o. aasialaisen tuotantotavan restauraatio, s.o. mitä ilmeisin järjettömyys kapitalismin kaudella. Hänen johtopäätöksistään ja esimerkeistään vuorostaan juontuu Napoleonin suorittama keisarikunnan restauraatio tai Bourbonien restauraatio Ranskan suuren porvarillisen vallankumouksen jälkeen. Mutta sellaisella restauraatiolla ei ollut mitään yhteistä esikapitalististen tuotantotapojen kanssa. Se ensiksikin. Ja toiseksi *sellainen* restauraatio ei ollut lainkaan seurausta maan kansallistamisesta, vaan tilanherrojen maiden myymisestä, t.s. se oli aito porvarillisen, puhtaasti porvarillisen toimenpiteen seurausta, mikä lujitti kieltämättä porvarillisia, s.o. kapitalistisia tuotantosuhteita. Siis *kummallakaan* restauraatiolla, jotka Plehanov on kansallistamiseen sekoittanut, ei aasialaisen tuotantotavan restauraatiolla (Moskovan Venäjän restauraatio) eikä XIX vuosisadan restauraatiolla Ranskassa, ole kerrassaan mitään tekemistä kansallistamiskysymyksen kanssa.

Mitä tov. Plehanov vastasi näihin tov. Demjanin täysin kumoamattomiin perusteluihin? Hän vastasi tavattoman ovelasti. Lenin on eserrä, huudahti hän, ja toveri Demjan ruokkii minua jonkinlaisella Demjanin kalakeitolla.

Menshevikit olivat haltioissaan ilosta. He nauraa hohottivat pakahtuakseen tuon Plehanovin loistavan sukkeluuden johdosta. Raikuvat suosionosoitukset tärisyttivät istuntosalia. Kysymys siitä, pystyikö Plehanov viemään päätökseen restauraationsa, oli siten poistettu kerta kaikkiaan menshevistisen edustajakokouksen päiväjärjestyksestä.

En tietenkään ajattelekaan kieltäytyä siitä, etteikö Plehanovin vastaus olisi loistavan terävä-älyisyyden ja jopa sanoisinko marxilaisen syvämielteisyydenkin kukkanen. Mutta rohkenen kuitenkin olla sitä mieltä, että tov. Plehanov sotki auttamattomasti keskenään Moskovan Venäjän restauraation ja Ranskan XIX vuosisadan restauraation. Rohkenen luulla, että „Demjanin kalakeitosta” tulee „historiallinen lauseparsi”, mutta ei tov. Demjanian vastaan (kuten Plehanovin loistavasta terävä-älyisyydestä huumautuneet menshevikit luulevat), *vaan tov. Plehanovia vastaan*. Ainakin Yhdistävässä edustajakokouksessa eräät edustajat Plehanovin puheiden johdosta puhuivat „lihakeitosta moskovalaiseen tapaan” ja „makkarasukkeluuksista”, kun

tov. Plehanov puhuessaan vallan valtaamisesta Venäjän nykyisessä vallankumouksessa nauratti menshevikkejään vitsillä kommunardista, joka oli jossain Ranskan pienessä maaseutukaupungissa ryypännyt ja haukannut makkaraa epäonnistuneen „vallan valtaamisen” jälkeen.

Kuten edellä jo mainittiin, olin edustajakokouksessa ensimmäisenä alustajana agraarikysymyksestä. Loppulausuntoakaan minulle ei annettu viimeisenä, vaan myös ensimmäisenä kaikista viidestä alustajasta. Siksi puhuin tov. Demjanin *jälkeen* ja *ennen* tov. Plehanovia. En siis voinut etukäteen arvata, että Plehanov puolustautuu niin nerokkaasti Demjanin perusteluilta. Toistin vain lyhyesti nuo perustelut ja siirsin painopisteen restauraatiokysymyksen käsittelyyn itse asian olemuksen kannalta, enkä ryhtynyt osoittamaan täysin sisällyksettömäksi sitä, kun restauraatiosta järkeillään muka argumenttina kunnallistamisen puolesta. Minkälaisista takeista restauraatiota vastaan on puhe? — kysyin tov. Plehanovilta. Absoluuttisesta takeestako siinä mielessä, että tulee poistetuksi restauraatiota synnyttävä taloudellinen perusta? Vai suhteellisesta ja väliaikaisesta takeesta, s.o. sellaisten poliittisten olojen luomisesta, jotka eivät poista itse restauraation mahdollisuutta, vaan ainoastaan tekevät sen vähemmän todennäköiseksi, ainoastaan vaikeuttavat restauraatiota? Jos kysymys on edellisen lajin takeesta, niin vastaan: täydellisenä takeena restauraatiota vastaan Venäjällä (Venäjän voitokkaan vallankumouksen jälkeen) voi olla *vain* sosialistinen kumous Länessä. Muita takeita ei ole eikä voikaan olla. Siis tältä kannalta kysymys on loppukädessä siitä, nimenomaan miten ja nimenomaan millä voi Venäjän porvarillis-demokraattinen vallankumous helpottaa tai jouduttaa sosialistista vallankumousta Länessä. Tähän kysymykseen on ajateltavissa vain yksi vastaus: kun kerran surkea lokakuun 17 päivä sai aikaan työväenliikkeen voimakkaan nousun Euroopassa, niin porvarillisen vallankumouksen *täydellinen* voitto Venäjällä saa melkein kiertämättä (tai ainakin todennäköisesti) aikaan useita sellaisia poliittisia järjestyksiä Euroopassa, mitkä muodostuvat mitä voimakkaimmaksi syyäykseksi kohti sosialistista vallankumousta.

Tarkastelkaamme nyt „toista”, s.o. suhteellista taetta restauraatiota vastaan. Mikä on kapitalistisen tuotantotavan pohjalla tapahtuvan restauraation taloudellisena perustana,

t.s. ei humoristisen „Moskovan Venäjän restauraation”, vaan sen tyyppisen restauraation taloudellisena perustana kuin Ranskan restauraatio XIX vuosisadan alussa? Pientavarantuottajan asema missä kapitalistisessa yhteiskunnassa tahansa. Pientavarantuottaja häilyy työn ja pääoman välillä. Yhdessä työväenluokan kanssa hän taistelee maaorjuutta ja itsevaltiuden poliisikomentoa vastaan. Mutta samanaikaisesti hän pyrkii yksityisomistuksellisen asemansa lujittamiseen porvarillisessa yhteiskunnassa ja sen vuoksi, jos *tämän* yhteiskunnan kehityshedot muodostuvat vähänkään suotuisiksi (esim. teollinen kukoistus, sisäisten markkinain laajentuminen agraarikumouksen tuloksena j.n.e.), niin pientavarantuottaja kääntyy *kiertämättä* sosialismin puolesta taistelevaa proletaaria vastaan. Niinpä siis, sanoin minä, restauraatio, joka tapahtuu pientavarantuotannon pohjalla, talonpoikaisen pienomistuksen pohjalla kapitalistisessa yhteiskunnassa, ei ainoastaan ole mahdollinen Venäjällä, vaan vieläpä *kiertämätön*, sillä Venäjä on pääasiallisesti pikkuporvarillinen maa. Venäjän vallankumouksen asemaa, sanoin minä edelleen, voidaan restauraation kannalta kuvata seuraavalla määritelmällä: Venäjän vallankumouksella on riittävästi omia voimia voittaakseen. Mutta sillä ei ole riittävästi voimia pitääkseen voiton hedelmät. Se voi kyllä voittaa, sillä proletariaatti yhdessä vallankumouksellisen talonpoikaiston kanssa kykenee muodostamaan vastustamattoman voiman. Mutta se ei voi pitää voittoa käsissään, sillä maassa, jossa on käynnissä pientalouden valtava kehitys, pientavarantuottajat (siinä luvussa talonpojat) kääntyvät kiertämättömästi proletaaria vastaan, kun se jatkaa kulkuaan *vapaudesta* sosialismia *kohhti*. Pitääkseen voiton käsissään ja estääkseen restauraation Venäjän vallankumous tarvitsee ei-venäläisen *reservin*, se tarvitsee ulkopuolista apua. Onko sellainen reservi olemassa? On: se on Lännen sosialistinen proletariaatti.

Ken puhuu restauraatiosta unohtaen tämän, hän tuo julki äärimmäisen ahtaat käsityksensä Venäjän vallankumouksesta. Hän unohtaa, että Ranskaa XVIII vuosisadan lopulla, porvarillis-demokraattisen vallankumouksen kaudella, ympäröivät paljon takapajuisemmat puolifeodaaliset maat, jotka olivat restauraation reservinä, mutta Venäjää XX vuosisadan alussa, porvarillis-demokraattisen vallankumouksensa kaudella, ympäröivät paljon edistyneemmät

maat, joissa on olemassa sellainen sosiaalinen voima, joka voi olla vallankumouksen reservinä.

Yhteenvedo: asettaen kysymyksen takeista restauraatiota vastaan Plehanov kosketteli monia mitä mielenkiintoisimpia aiheita, mutta ei selittänyt kerrassaan mitään asian olemuksen kannalta ja vain loittoni syrjään (vei menshevikki-kuulijoita syrjään) kunnallistamiskysymyksestä. Tosiaan-kin, jos kapitalistisen restauraation (lyhyyden vuoksi sanomme näin restauraatiosta, joka ei tapahdu aasialaisen, vaan kapitalistisen tuotantotavan pohjalla) tukena on pientavarantuottajain luokka, luokkana otettuna, niin mitä tekemistä siinä on kunnallistamisella? Kunnallistaminen on eräs *maanhallinnan* muotoja, mutta eikö ole selvää, että *luokan* tärkeimmät ja oleelliset piirteet eivät muutu maanhallinnan muodosta? Pikkuporvari on väistämättä ja kiertämättömästi restauraation tukena proletaaria vastaan niin kansallistamisen, kunnallistamisen kuin maan jakamisenkin oloissa. Jos tässä suhteessa on ajateltavissa jyrkän rajan vetäminen maanhallinnan muotojen välille, niin se voidaan tehdä ehkä vain jakamisen hyväksi, joka merkitsee pienisännän kiinteämpää yhteyttä maahan, — kiinteämpää yhteyttä, jota on sen vuoksi vaikeampi katkaista *. Mutta kun kunnallistamista puolustetaan restauraatiota koskevalla perustelulla, niin se on suorastaan naurettavaa.

Edustajakokouksessa käytyjen keskustelujen kulussa toverit John ja Plehanov, jotka esittivät loppulausuntonsa minun jälkeen, yrittivät vielä kerran hypätä huomaamatta tästä restauraatiota koskevasta epäonnistuneesta perustelustaan toiseen, näöltään ikään kuin samanlaiseen, mutta sisällöltään aivan erilaiseen perusteluun. He eivät nyt käyneet puolustamaan kunnallistamista sen takeen kannalta, joka ehkäisee monarkian restauraation tasavallan muodostumisen jälkeen, s.o. toimenpiteenä tasavallan turvaamiseksi, vakinaisena laitoksena, vaan perustana monarkiaa vastaan tasavallan puolesta käytävän *taistelun prosessissa*, s.o. toimenpiteenä, joka helpottaa tulevien voittojen saavuttamista, väliaikaisena ja ohimenevänä laitoksena. Plehanov meni siinä niin pitkälle, että nimitti suuria paikallisen

---

* Sanomme „ehkä vain”, sillä jää vielä avoimeksi kysymys, eikö juuri pienisännän mitä kiintein yhteys „parselliinsa” ole parhaimpina bonapartismien tukena. Tässä ei ole sopivaa lähteä tarkastelemaan tämän konkreettisen kysymyksen yksityiskohtia.

itsehallinnon elimiä, jotka ovat kunnallistaneet maan, paikallisiksi „tasavalloiksi”, joista sitten tuleekin tuki taistelussa monarkiaa vastaan.

Tämän perustelun johdosta on sanottava seuraavaa:

Ensinnäkin Maslovin alkuperäisessä ohjelmassa ja edustajakokouksessa hyväksytyssä Johnin—Plehanovin—Kostrov¹⁰⁷ ohjelmassa ei mainita *sanaakaan* siitä, että kunnallistamista pidettäisiin tilapäisenä, ohimenevänä toimenpiteenä vallankumouksen *kulussa*, s.o. *aseena taistelussa tulevista saavutuksista*. Sellainen tulkinta on siis „vapaata järkeilyä”, jota ohjelman teksti ei vahvista, vaan jonka se kumoaa. Esimerkiksi, kun minä ohjelmassani esitän vallankumoukselliset talonpoikaiskomiteat vallankumouksen aseeksi, perustaksi taistelulle tulevista saavutuksista, niin minä sanonkin suoraan itse ohjelmassa: puolue neuvoa talonpoikaiskomiteita valtaamaan maat ja määräämään niistä *perustavaan kokoukseen saakka*. Maslovin—Johnin—Plehanovin—Kostrov¹⁰⁷ ohjelmassa ei sitä lainkaan sanota *, vaan päinvastoin, esitetään aivan selvästi vakinaisen maankäyttäjärjestyksen suunnitelma.

Toiseksi, tärkein perustodiste käsiteltävänä olevaa perustelua vastaan on se, että restauraation tai taantumuksen vastaisen takeen muodossa Plehanovin ohjelmasta syntyykin *sopimus taantumuksen kanssa*. Ajatelkaa toki: emmekö me sitten laadi ohjelmaa ja varsinkin agraari- (talonpoikais-) ohjelmaa laajoja joukkoja varten, joita me haluamme johtaa? Mutta kuinka käy? Erinäiset puolueen jäsenet, vaikkapa he sitten olisivat johtajiakin, alkavat puhua, että zemstvot, jotka kunnallistavat maan, ovat tasavaltoja keskuksen monarkiaa vastaan. Agraarikumous sidotaan ohjelmassa suoraan ja todellisesti demokratismiin paikallishallinnoissa, mutta sitä ei sidota *sanallakaan* keskushallinnon ja valtiojärjestelmän *täydelliseen* demokratismiin.

* Juuri sen vuoksi, kun Plehanovin ohjelmassa ei sitä ole sanottu, meillä oll edustajakokouksessa täysi oikeus verrata uutta kunnallistamisen tulkintaa menshevikien „vallankumoukselliseen itsehallintoon”. Eikä kenenkään muun kuin Plehanovin oli pakko sen jälkeen, kun bolshevikit olivat kauan aikaa selittäneet kysymystä, tunnustaa, ettei „vallankumouksellinen itsehallinto”-tunnus selittänyt mitään kenellekään, vaan pani monet sekaisin (katso „Dnevnik” № 5). Bolshevikit kirjoittivat jo „Vperjodissa” ja „Proletarissa”, ettei „vallankumouksellinen itsehallinto”-tunnus ole riittävä eikä täydellinen, ettei se tulkitse vallankumouksen täydellisen voiton ehtoja. Sellaista voittoa varten ei tarvita vallankumouksellista itsehallintoa, vaan vallankumouksellista valtaa, eikä ainoastaan paikallista vallankumouksellista valtaa, vaan myös vallankumouksellista keskusvaltaa. (Ks. V. I. Lenin. Teokset, 9. osa, ss. 166—174; 199—210; 344—361. *Toim.*)

Kysyn teiltä: mitä puolueyöntekijäin joukot tulevat pitämään ohjeenaan jokapäiväisessä agitaatiossamme ja propagandassamme: Plehanovin sanojako paikallisista „tasavalloista”, jotka taistelevat keskuksen monarkiaa vastaan, vai itse uuden puolueohjelmamme tekstiä, jossa maata talonpojille-vaatimus on todella sidottu vain paikallishallinnon demokratismiin eikä ole lainkaan sidottu keskusvallan ja valtiojärjestelmän demokratismiin? Plehanovin jo sellaisenaan sekavat sanat tulevat kiertämättä esittämään samanlaisen „*sekaisin panevan*” tunnuksen osaa kuin „*kuuluisa*” (Plehanovin mielestä „*kuuluisa*”) „vallankumouksellinen itsehallinto”. *Todellisuudessa* puolueohjelmamme jää *taantumuksen kanssa solmittavan sopimuksen* ohjelmaksi. Se ei ole sosialidemokraattinen, vaan kadettilainen ohjelma, jos otetaan huomioon *sen reaalinen poliittinen* merkitys nyky-Venäjäen oloissa eikä niitä perusteita, joista puhujiemme eri puheissa on mainittu. Perusteet heillä kyllä ovat mitä parhaimmat, aikomukset mitä sosialidemokraattisimmat, mutta ohjelmasta tuli itse asiassa kadettilainen, joka on „sopimus”-hengen eikä „*talonpoikaisvallankumouksen*” hengen läpituokema (Plehanov sanoi muun muassa, että ennen meillä oli talonpoikaisvallankumouksen pelkoa, mutta nyt tämä pelko on muka heitettävä pois).

Edellä käsiteltiin „taetta restauraatiota vastaan” koskevan perustelun *tieteellistä* merkitystä. Nyt olen päässyt sen *poliittiseen* merkitykseen dubasovilaisen perustuslaillisuuden ja kadettilaisen Valtakunnanduuman kaudella. Tuon perustelun tieteellinen merkitys on nollan tai miinus yhden arvoinen. Poliittisesti se on kadettien arsenaalista otettu ase ja vettä kadettien myllyyn. Katsokaa ympärillenne: mikä *virtaus politiikassa* on tehnyt miltei monopolikseen viittaukset restauraatiovaaraan nähden? Kadettilainen virtaus. Minkä vastauksen kadetit miljoonia kertoja antaneet puoluetovereillemme näiden osoitettua, että kadettien „demokratismien” ja heidän monarkistisen y.m. ohjelmansa välillä on ristiriita? Sen, että jos kosketaan monarkiaan, niin siten aiheutetaan restauraatiovaara. Älkää koskeko monarkiaan, huusivat kadetit tuhansin äänin sosialidemokraateille,— älkää koskeko monarkiaan, sillä teillä ei ole taetta restauraatiota vastaan. Parempi on tehdä sopimus taantumuksen kanssa kuin saada päälleen restauraatio-

vaara, taantumuksen vaara,— siinä kadettien poliittisen viisauden koko olemus, koko heidän ohjelmansa, koko heidän taktiikkansa, joka johtuu kiertämättä pikkuporvarin luokka-asenteesta, siitä vaarasta, jolla loppuun saakka viety demokraattinen vallankumous uhkaa porvaristoa.

Edellä sanotun vahvistukseksi rajoitun esittämään kaksi esimerkkiä. Miljukovin ja Hessenin äänenkannattaja „Narodnaja Svoboda” kirjoitti joulukuussa 1905, että Moskova on todistanut aseellisen kapinan mahdolliseksi, mutta että kapina on sittenkin tuhoisa, eikä se ole sitä siksi, että se olisi toivoton, vaan siksi, että taantumus kuitenkin pyyhkäisee pois kapinan saavutukset (siteerattu kirjasesani: „Valtakunnanduuma ja sosialidemokratia” *). Toinen esimerkki. Jo vuonna 1905 esitin „Proletarissa” otteita Vinogradovin kirjoituksesta, joka julkaistiin „Russkije Vedomostissa” **. Vinogradov esitti toivomuksen, ettei Venäjän vallankumous kehittyisi vuosien 1789—1793 tyyppin, vaan vuosien 1848—1849 tyyppin mukaisesti, t.s. ettei meillä puhkeaisi *voittoisia* kapinoita, ettei meidän vallankumouksemme pääsisi loppuun saakka, että liberaalinen porvaristo typistäisi sen jo hyvissä ajoin pettämällä sen ja tekemällä sopimuksen monarkian kanssa. Vinogradov peloitteli meitä restauraatiolla, jonka suorittaa preussilainen vahtimestari, mainitsematta tietenkään sanaakaan sellaisesta „vallankumouksen takeesta” kuin Saksan proletariaatti.

Vetoaminen siihen, ettei ole takeita restauraatiota vastaan, on puhtaasti kadettilainen ajatus, on *porvariston poliittinen ase proletariaattia vastaan*. Porvariston edut pakoittavat porvaristoa taistelemaan sitä vastaan, että proletariaatti yhdessä vallankumouksellisen talonpoikaiston kanssa vie porvarillis-demokraattisen vallankumouksen loppuun saakka. Porvariston filosofit ja poliitikot tarrautuvat tässä taistelussa kiertämättä historiallisiin perusteluihin, menneisyydestä otettuihin esimerkkeihin. Ennen oli aina niin, että työläisiä puijattiin, että jopa vallankumouksen voitonkin jälkeen tuli restauraatio, siis meilläkään ei voi olla toisin, sanoo porvaristo, pyrkien luonnollisesti heikentämään Venäjän proletariaatin uskoa omiin voimiinsa ja Euroopan sosialismin voimiin. Poliittisten ristiriitojen ja poliittisen taistelun kärjistyminen vie

* Ks. tätä osaa, s. 99. *Toim.*

** Ks. Teokset, 9. osa, ss. 226—231. *Toim.*

taantumukseen,— opettaa porvari työläisille,— siis pitää *tylsyttää* näitä ristiriitoja: parempi on olla tappelematta vapaudesta ja tehdä sopimus taantumuksen kanssa kuin riskeerata taantumuksella voiton jälkeen.

Oliko se ehkä sattuma, että Plehanov alkoi turvautua porvariston aatteellisiin aseisiin proletariaattia vastaan? Ei, se oli kiertämätöntä sen jälkeen, kun Plehanov antoi väärän arvion joulukuun kapinasta („ei olisi pitänyt tarttua aseisiin”) ja sanomatta asioita suoraan niinkuin ne ovat alkoi saarnata „Dnevnik” julkaisuissa, että työväenpuolueen on tuettava kadetteja. Edustajakokouksessa tähän kysymykseen kajottiin päiväjärjestyksen toisesta kysymyksestä keskusteltaessa, kun syntyi kiistaa siitä, mistä hyvästä porvaristo kehuu Plehanovia. Tästä kiistasta kerron toisessa yhteydessä, tässä mainitsen vain, etten ryhtynyt edustajakokouksessa kehrittelemään edellä esittämiäni perusteluja, vaan viitoitin ne vain mitä yleispiirteisimmän. Meidän „takeenamme restauraatiota vastaan”, sanoin minä, on vallankumouksen loppuun saakka vieminen eikä sopimus taantumuksen kanssa. Sitä vain sanotaankin minun agraariohjelmassani, joka on kokonaisuudessaan talonpoikaiskapinan ja porvarillis-demokraattisen vallankumouksen täydelliseen päätökseen viemisen ohjelma. Esimerkiksi „vallankumoukselliset talonpoikaiskomiteat” on ainoa tie, jota talonpoikaiskapina vain voikin kulkea (ja tällöin minä en lainkaan aseta talonpoikaiskomiteita vallankumouksellisen vallan vastakohtaksi, niin kuin menshevikit asettivat vallankumouksellisen itsehallinnon vallankumouksellisen vallan vastakohtaksi, vaan pidän näitä komiteita eräänä tällaisen vallan elimenä, eräänä niistä elimistä, jotka vaativat täydennykseksen toisia, keskuselimiä, väliaikaista vallankumouhallitusta ja yleiskansallista perustavaa kokousta). *Vain* silloin, kun agraariohjelmalle annetaan tällainen sanamuoto, käy mahdolliseksi agraarikysymyksen porvarillis-virkamiesmäinen ratkaisu, sen ratkaisu Petrunkevitchien, Roditshevien, Kaufmannien ja Kutlerien toimesta.

Plehanov ei voinut olla huomaamatta tätä ohjelmani peruspiirrettä. Hän huomasi ja tunnusti sen edustajakokouksessa. Mutta tunnustuksensa hän ilmaisi samaisessa Demjanin kalakeiton eli Plehanovin sekasotkun muodossa (sellainen on nyt hänen luontonsa). Niin, niin, Leninillä on

ohjelmassa ajatus vallan valtaamisesta. Lenin itse tunnustaa sen. Mutta sehän siinä juuri paha onkin. Se on narodnajavoljalaisuutta. Lenin herättää henkiin narodnajavoljalaisuuden. Toverit, taistelkaa narodnajavoljalaisuuden jällenpalauttamista vastaan. Lenin puhuu jostain „kansanluomistyöstäkin”. Eikö se sitten ole narodnajavoljalaisuutta? j.n.e., y.m.s.

Me bolshevikit, sekä minä että Voinov¹⁰⁸, kiitimme kaikesta sydämestämme Plehanovia noiden järkeilyjen johdosta. Sellaiset perustelut ovat meille vain hyödyksi ja toivottuja. Tosiaankin toverit, ajatelkaapa tätä järkeilyä: „koska Leninillä on ohjelmassa vallan valtaamisen ajatus, niin Lenin on narodnajavoljalainen”. Mistä ohjelmasta tässä on kysymys? Agraariohjelmasta. Kenet tässä ohjelmassa edellytetään vallan valtaajaksi? Vallankumouksellinen talonpoikaisto? Sekoittaako Lenin proletariaatin tähän talonpoikaistoon? Ei sekoita, vaan korostaakin sitä erikoisesti siinä ohjelman kolmannessa osassa, jonka (3. osan) menshevistinen edustajakokous kopioi kokonaan taktilliseen päätöslauselmaansa!

Sepä kävi mukavasti, eikö totta? Plehanov itse sanoi, ettei meidän, marxilaisten, sovi *pelätä talonpoikaisvallankumousta*. Ja samaan aikaan hänelle muka kummitteli narodnajavoljalaisuus *vallankumouksellisen talonpoikaiston suorittamassa vallan valtaamisessa!* Kuinka voittoisa talonpoikaisvallankumous voi olla mahdollinen ilman, että vallankumouksellinen talonpoikaisto valtaa vallan?? Plehanovhan meni puheissaan ihan järjettömyyksiin saakka. Jouduttuaan kerran kaltevalle pinnalle hän luisuu vastustamattomasti alas. Ensin hän kielsi sen mahdollisuuden, että proletariaatti voi vallata vallan nykyisessä vallankumouksessa. Nyt hän kieltää myös sen, että vallankumouksellinen talonpoikaisto voi vallata vallan nykyisessä vallankumouksessa. Mutta *ellei* proletariaatti *eikä* vallankumouksellinen talonpoikaisto voi vallata valtaa, niin se merkitsee, että vallan *pitää pysyä tsaarilla ja Dubasovilla*. Vai pitääkö kadettien ottaa valta? Mutta kadettihan itse eivät halua vallata valtaa, koska he jättävät voimaan monarkian, vakinaisen armeijan, yläkamarin ynnä muut ihanuudet.

Enkö ollut oikeassa, kun edustajakokouksessa sanoin, että se *pelko*, millä Plehanov suhtautuu *vallan valtaamiseen, on talonpoikaisvallankumouksen pelkäämistä?* Eikö Voinov

ollut oikeassa sanoessaan, että Plehanov nuoruudessaan pelästyivät niin kovin narodnajavoljalaisia, että ne kummittelevat hänelle silloinkin, kun hän itse tunnustaa talonpoikaissosialidemokraateista ei ole illuusioita talonpoikaissosialismin suhteen? Eikö Voinov ollut oikeassa, kun hän edustajakokouksessa vitsaili aseellista kapinaa koskevan menshevikkien päätöslauselman johdosta (tuon päätöslauselman ensimmäinen pykälä alkaa siitä, että tunnustetaan tehtäväksi „vallan tempaaminen itsevaltiudelliselta hallitukselta”), että „vallan valtaaminen” on narodnajavoljalaisuutta, mutta „vallan tempaaminen” — oikeata ja syvämielteistä marxilaisuutta? Sillä tosiaankin kävi niin, että sen taistelun nimessä, jota sosialidemokratiassa käydään narodnajavoljalaisuutta vastaan, menshevikit lahjoittivat puolueellemme ohjelman „vallan tempaamisesta”... *kadettien toimesta*.

Minua tuo ulvonta narodnajavoljalaisuudesta ei tietysti lainkaan ihmetyttänyt. Muistan liiankin hyvin, että sosialidemokratian opportunistit ovat aina (jo vuosina 1898—1900) tarrautuneet tuohon pelättimeen ja käyttäneet sitä vallankumouksellisia sosialidemokraatteja vastaan. Ja тов. Akimov, joka piti Yhdistävässä edustajakokouksessamme loistavan puolustuspuheen Axelrodin ja kadettien hyväksi, muistutti juuri parahiksi siitä. Aion vielä kirjallisuudessa palata tähän kysymykseen.

Pari sanaa „kansan luomistyöstä”. Missä mielessä minä siitä puhuin edustajakokouksessa? Siinä samassa mielessä, missä puhun siitä kirjassani: „Kadettien voitto ja työväenpuolueen tehtävät” (tämä kirjanen jaettiin edustajakokouksen edustajille)*. Asetan siinä lokakuun—joulukuun 1905 nykyisen, kadettilaisen kauden vastakohtaksi ja sanon, että vallankumouskaudella kansan (vallankumouksellisten talonpoikien ynnä proletaarien) luomistyö on rikkaampaa ja tuloksellisempaa kuin kadettilaiskaudella. Plehanovista se tuntuu narodnajavoljalaisuudelta. Minusta se tuntuu tieteelliseltä kannalta katsoen, verukkeelta, jonka avulla kieltäytytään mitä tärkeimmästä kysymyksestä, vuoden 1905 lokakuun—joulukuun kauden arvioinnista (Plehanov ei edes ajatellutkaan analysoida tuon kauden

* Ks. tätä osaa, ss. 235—264. *Toim.*

liikkeen muotoja „Dnevnik” julkaisuissaan, rajoittuen moralisointiin!). Poliittiselta kannalta se on vain uusi todistus siitä, miten lähellä Plehanov on taktiikassa hra Blanckia ja yleensä kadetteja.

Lopettaakseni agrariikysymyksen käsittelyn koskettelen vielä viimeistä vakavaa perustelua. Lenin on haaveilija, sanoi Plehanov, hän haaveilee siitä, että virkamiehet olisivat kansan valitsevia j.n.e. Sellaista hyvää lopputulosta silmälläpitäen on helppo laatia ohjelma. Ei, otaapas ja laadi ohjelma huonon lopputuloksen varalta. Tee niin, että ohjelmasi „seisoisi lujasti kaikilla neljällä jalallaan”.

Tässä perustelussa on epäilemättä eräs ajatus, joka on kaikkien marxilaisten otettava mitä tarkimmin varteen. Ei tosiaankaan kelpaisi mihinkään sellainen ohjelma, jossa otettaisiin huomioon *vain* parhain lopputulos. Mutta juuri tältä kannalta, vastasin minä Plehanoville edustajakokouksessa, minun ohjelmani onkin ilmeisesti parempi kuin Maslovin. Vakuuttuakseen siitä ei tarvitse muuta kuin palauttaa mieleen *vuokrauksen* olemassaolo. Mikä on kapitalistisen (ja puolikapitalistisen) tuotantotavan erikoisuutena maanviljelyksessä? Joka paikassa ja kaikkialla — maan vuokrauksen kehittyminen. Koskeeko se myös Venäjää? Koskee ja hyvin laajassa mitassa. Ja toveri John oli väärässä, kun hän väitti minua vastaan, että minun ohjelmassani on muka tolkuttomuus: vuokraus jää voimaan tilanherramaiden konfiskoinnin jälkeen. Tähän kohtaan nähden tov. John on kolminkertaisesti väärässä: ensiksikin ohjelmani *koko* ensimmäinen osa puhuu talonpoikaisvallankumouksen ensi askeleista (maiden valtaaminen ja hallussapitäminen yleiskansalliseen perustavaan kokoukseen *saakka*); siis minulla vuokraus „ei säily” konfiskoinnin „jälkeen”, vaan se otetaan tosiasiana, koska se on tosiasia. Toiseksi konfiskointi on maan omistusoikeuden siirtymistä toisiin käsiin, mutta omistusoikeuden siirtyminen ei sellaisenaan vielä vähääkään koske vuokrausta; kolmanneksi vuokrausta harjoitetaan sekä talonpoikien mailla että osuusmailla, kuten kaikki sen tietävät.

Katsokaahan, miten meillä käy siinä suhteessa, että „seisottaisiin lujasti kaikilla neljällä jalalla” ja otettaisiin huomioon huonoimmatkin ehdot, eikä ainoastaan parhaimpia. Maslov pyyhkäisee ylevästi vuokrauksen kokonaan pois. Hän edellyttää heti ja suoraan tapahtuvaksi sellaisen

kumouksen, joka hävittäisi vuokrauksen. Kuten osoitin, sellainen edellytys on vallan typerä „huonon todellisuuden” ja tämän todellisuuden huomioonottamisen välttämättömyyden kannalta. Minun ohjelmassani päinvastoin on koko ensimmäinen osa rakennettu *täydellisesti* „huonon todellisuuden” perustalle, todellisuuden, jota vastaan vallankumoukselliset talonpojat nousevat kapinoimaan. Sen vuoksi minulla ei vuokraus häivy varjojen valtakuntaan (vuokrauksen hävittäminen kapitalistisessa yhteiskunnassa on vähintään yhtä „mielikuvituksellinen” ellei vieläkin „mielikuvituksellisempi” uudistus, plehanovilaisen „terveen järjen” kannalta katsoen, kuin vakinaisen armeijan hävittäminen j.n.e.). Tulos onkin se, että „huonon todellisuuden” minä otan paljon vakavammin huomioon kuin Maslov, ja *hyvää* todellisuutta en julista talonpojille kadettilaisen kaupanhieronnan kannalta (paikalliset tasavallat keskuk- sen monarkiaa vastaan), vaan vallankumouksen täydellisen voiton ja todella demokraattisen tasavallan valloittamisen kannalta.

Tätä juuri agrariiohjelmassa olevaa poliittisen propa- gandan ainesta korostin erikoisesti edustajakokouksessa, ja minun pitää varmaan vielä monet kerrat pysähtyä siihen kysymykseen kirjallisuudessa. Edustajakokouksessa meitä, bolshevikkeja, vastaan väitettiin: meillähän on poliittinen ohjelma, siellä onkin paikallaan puhua tasavallasta. Tämä vastaväite todistaa, ettei kysymystä ole lainkaan ajateltu. Meillä on todellakin yleinen periaatteellinen ohjelma (puo- lueen ohjelman ensimmäinen osa) ja erikoisohjelmat: poliittinen ohjelma, työväenohjelma ja talonpoikaisohjelma. *Kukaan* ei esitä sellaista, että työväenasioita koskevassa ohjelman osassa (8-tuntinen työpäivä j.n.e.) tehtäisiin varta vasten ja erikoisesti varauksia jonkin määrätyn uudistuksen poliittisista ehdoista. Minkä takia? Sen takia, että 8-tunti- nen työpäivä ynnä muut sellaiset reformit tulevat *missä* poliittisissa oloissa *tahansa kiertämättä* viemään liikettä eteenpäin. Entä onko talonpoikaisohjelmassa *erikseen ja erikoisesti osoitettava* poliittiset ehdot? On, sen vuoksi, että parhainkin maiden uudelleenjakaminen, kun vallassa ovat Trepovit ja Dubasovit, *voi* muodostua aseeksi, joka vie liikettä taaksepäin. Ottakaa vaikkapa Maslovinkin ohjelma: siinä puhutaan maiden siirtämisestä *demokraattiselle* valtiolle ja paikallisen itsehallinnon *demokraattisille* elimille,

toisin sanoen siinä varta vasten ja erikoisesti osoitetaan nykyaikaisten agraariuudistusten poliittiset ehdot siitä huolimatta, vaikka puolueella onkin poliittinen ohjelma. Siis on aivan kiistatonta, että agraarivaatimukset on selitettävä erikoisista poliittisista ehdoista johtuviksi. Koko kysymys on siitä, onko niin tieteelliseltä kuin johdonmukaisen proletarisen demokratisminkaan kannalta sallittua, ettei perinpohjaista agraarikumousta sidota tasavaltaan eikä siihen, että virkamiehet olisivat kansan valitsemia, vaan yleensä „demokratismiin”, t.s. siis myöskin kadettilaiseen demokratismiin, joka on nykyään, meidän tahdostamme riippumatta, pääasiallisin ja kaikkein laajimmalle levinnyt, lehdistössä ja „yhteiskuntapiireissä” vaikutusvaltaisin valedemokratismin laji. Mielestäni se ei ole sallittua. Ennustan, että käytäntö on korjaava ja se tulee heti korjaamaan agraari-ohjelmamme virheen, t.s. poliittinen tilanne *pakoittaa* propagandistimme ja agitaattorimme kadetteja vastaan käymässä taistelussaan korostamaan juuri tasavaltaa ja sitä, että virkamiehet olisivat kansan valitsemia, eikä kadettilaista demokratismia.

Mitä tulee maan jakamista koskevaan ohjelmaan, niin ilmaisun edustajakokouksessa suhteeni siihen sanoilla: kunnallistaminen on väärä ja vahingollinen, ohjelmalla maiden jakaminen on virheellinen, mutta ei vahingollinen. Sen vuoksi olen tietysti lähempänä jakamista ja olen valmis äänestämään Borisovin ehdotuksen puolesta Maslovia vastaan. Jakaminen ei voi olla vahingollista, sillä talonpojat suostuvat siihen, se ensinnäkin; ja toiseksi, sen ehdoksi ei tarvitse asettaa johdonmukaista valtion uudelleenjärjestelyä. Miksi se on virheellinen? Siksi, että se käsittelee yksipuolisesti talonpoikaissiikettä vain menneisyyden ja nykyisyyden kannalta, ottamatta huomioon tulevaisuutta. „Jakajat” sanovat minulle väittäen kansallistamista vastaan: kun te kuulette talonpojan puhuvan kansallistamisesta, niin ei hän sitä tarkoita, mitä puhuu. Älkää katsoko sanoihin, vaan itse asian olemukseen. Talonpoika tahtoo yksityisomistusta, oikeutta myydä maata, ja sanat „jumalan maasta” j.n.e. ovat vain ideologisena kuorena, jolla verhoetaan halua ottaa maa tilanherroilta.

Vastasin „jakajille”: kaikki se on totta; mutta erimielisyytemme kanssanne alkavatkin vasta siitä, missä te katsotte kysymyksen jo loppuun käsitellyksi. Te toistatte

vanhan materialismin virheen, materialismin, josta Marx on sanonut: vanhat materialistit osasivat selittää maailmaa, mutta meidän tehtävänä on sen muuttaminen¹⁰⁹. Aivan samoin jakamisen kannattajatkin ymmärtävät talonpoikain puheet kansallistamisesta *oikein* ja *selittävät niitä oikein*, mutta — siinä onkin koko asian ydin — mutta eivät osaa tätä oikeata selitystä tehdä *maailman muuttamista edistäväksi vipusimeksi*, aseeksi jatkuvalla etenemiselle. Ei kysymys ole siitä, että talonpojille tyrkytettäisiin väkisin kansallistamista jakamisen asemesta (ohjelmani A-variantti vie kaiken pohjan tuollaisilta tolkuttomilta ajatuksilta, jos niitä jonkun päässä herää). Kysymys on siitä, että paljastaessaan säälimättä talonpojan pikkuporvarillisia illuusioita „jumalan maan” suhteen sosialistin on samalla osattava näyttää talonpojalle tie eteenpäin. Sanoin jo edustajakokouksessa Plehanoville ja toistan sen tuhat kertaa: käytännönmiehet tulevat vulgarisoimaan nykyistä ohjelmaa samalla tavoin kuin he vulgarisoivat otrezkoja, — he tekevät pikkuvirheestä suuren. Talonpoikaisjoukolla, joka huutaa, ettei maa ole kenenkään, että se kuuluu jumalalle ja kruunulle, he alkavat todistella jakamisen etuisuuksia, he käyvät siten häpäisemään ja mataloittamaan marxilaisuutta. Ei meidän pidä puhua sellaista talonpojille. Meidän on sanottava: näissä puheissa jumalan maasta, ei kenenkään tai kruunun maasta on hyvin paljon totta, se on vain osattava oikein selittää. Jos maa kuuluu kruunulle ja kruunun ohjissa istuu Trepov, niin se merkitsee, että maakin kuuluu Trepoville. Sitäkö te haluatte? Haluatteko te, että maa joutuisi Roditshevien ja Petrunkevitskien käsiin, jos heidän, niinkuin he toivovat, onnistuisi saada käsiinsä valta ja siis myöskin kruunununkassa? Ja talonpojat tietenkin vastaavat: ei, emme halua. Tilanheroilta otettuja maita emme anna Trepoveille emmekä Roditshevillekaan. Ja koska asia on näin, niin kaikkien virkamiesten on oltava kansan valitsemia, on hävitettävä vakinainen armeija, perustettava tasavalta, — *vasta* silloin tulee maan siirtäminen „kruunulle”, maan antaminen „kansalle” olemaan hyödyllinen eikä vahingollinen toimenpide. Ja tarkasti tieteelliseltäkin kannalta, kapitalismin kehitysheitojen kannalta yleensä, meidän on ehdottomasti sanottava, jos emme halua toimia vastoin „Pääoman” III osaa, että maan kansallistaminen on mahdollista porvarillisessa yhteiskunnassa,

että se jouduttaa taloudellista kehitystä, helpottaa kilpailua ja pääomien virtaamista maanviljelykseen, alentaa viljan hintoja j.n.e. *Emme* siis missään tapauksessa *voi* nykyisen talonpoikaisvallankumouksen kaudella ja kapitalismin ollessa melko korkealle kehittynyttä suhtautua kansallistamiseen pelkästään ja ylimalkaan kielteisesti. Se olisi suppeata, yksipuolista, sopimatonta ja lyhytnäköistä. Meidän on vain selitettävä talonpojalle kansallistamisen, tämän hyödyllisen toimenpiteen, välttämättömiä poliittisia edellytyksiä ja sitten meidän on osoitettava sen porvarillinen luonne (juuri niin tekeekin ohjelmani 3:s osa, joka on nyt otettu Yhdistävän edustajakokouksen päätöslauselmaan *).

Lopettaen kertomukseni kiistoista, joita edustajakokouksessa käytiin agraarikysymyksen johdosta, mainitsen vielä, minkälaisia korjauksia tehtiin Maslovin ohjelmaehdotukseen. Kun pantiin äänestykseen kysymys tämän tai tuon ohjelmaehdotuksen ottamisesta perustaksi, niin Maslovin ehdotuksen puolesta annettiin aluksi kaikkiaan 52 ääntä, *s.o. vähemmän kuin puolet*. Jakamista kannatti noin 40 (minä yhdyin „jakajiin”, ettei kunnallistamista vastustavien äänet hajoaisi). Vasta uusintaäänestyksessä Maslovin ehdotus sai vähän yli 60 äänen, kun kaikki horjuvat äänestivät tämän ehdotuksen puolesta, ettei puolue jäisi kokonaan ilman agraariohjelmaa.

Tehdyistä korjausehdotuksista menshevikit äänestivät kumoon yhden, jonka tarkoituksena oli määritellä tarkemmin käsite: demokraattinen valtio. Me ehdotimme sanottavaksi: „demokraattinen tasavalta, joka takaa täydellisesti kansan itsevaltiuden”. Tämän korjauksen lähtökohtana oli se edellä hahmoteltu ajatus, että kunnallistaminen ilman keskusvaltiovallan *täydellistä* demokratismia on suorastaan vahingollinen ja voi muuttua kadettilaiseksi agraarireformiksi. Korjaus sai aikaan myrskyn. En sattunut juuri sillä hetkellä olemaan istuntosalissa. Muistan, että tullessani takaisin ja kulkiessani viereisen huoneen läpi, minua hämmästytti tavaton hälinä „kuluaareissa” ja lukuisat leikilliset huudahdukset: „Toveri John julisti tasavallan!”. „Hänellä ei löytynyt takeita restauraatiota vastaan”. „Toveri Plehanov palautti valtaan monarkian”.

---

* Ks. tätä osaa, s. 187. *Toim.*

Kuten minulle kerrottiin, asia oli näin. Menshevikit, herkästi loukkaantuvan menshevistisen luonteensa mukaisesti, loukkaantuivat tuosta korjauksesta nähden siinä pyrkimyksen heidän opportunistinsa paljastamiseen: katso-kaapa, menshevikit vastustavat tasavaltaa. Alkoi kuulua suuttumusta ilmaisevia puheita ja huutoja. Bolshevikit myös tulistuiivat, kuten on tapana. Alettiin vaatia nimitään äänestystä. Silloin intohimot puhkesivat huippuunsa. Toveri John joutui hämilleen, ja kun hän ei halunnut saada epä-sopua aikaan eikä hänellä luonnollisesti ollut kerrassaan mitään „tasavaltaa vastaan”, niin hän nousi ja sanoi, että hän itse luopuu ehdotuksensa sanamuodosta ja yhtyy kannattamaan tehtyä korjausta. Bolshevikit osoittavat suosiota „tasavallan julistamiselle”. Mutta nyt toveri Plehanov tai joku menshevikeistä puuttuu asiaan, riitelee ja vaatii uutta äänestystä, ja „monarkia palautetaan” — kuulemieni kertomusten mukaan — vain joillakin 38 äänellä 34 vastaan (monet olivat nähtävästi poissa istuntosalista tai pidättyivät äänestyksestä).

Hyväksytyistä korjauksista on pantava merkille se, että sanan „luovutus” tilalle pantiin „konfiskointi”. Sitten „kunnallistajien” oli kuitenkin tehtävä myönnytyks „jakajille”, ja toveri Kostrov teki sellaisen korjausehdotuksen, joka sallii ehdollisesti myöskin jakamisen. Maslovin alkuperäisen ohjelman asemesta syntyiikin „kuohittu” ohjelma, kuten edustajakokouksessa vitsailtiin. Siinä on oikeastaan sekoitettuna sekä kansallistaminen (määrätyt maat joutuvat *koko kansan* omaisuudeksi), kunnallistaminen (osa maista joutuu suurten paikallisten itsehallintoelinten määräysvaltaan) että vihdoin jakaminen. Ja tällöin ei ohjelmassa eikä taktillisessa päätöslauselmassakaan ole täysin selvää määritelmää siitä, milloin on kannatettava kunnallistamista ja milloin taas jakamista. Loppujen lopuksi ei ohjelmasta tullutkaan kaikilla neljällä jalallaan lujasti seisovaa ohjelmaa, vaan huonosti kengitettynä se ontui kaikilla neljällä jalallaan*.

---

* Jyrkimmin arvosteli edustajakokouksessa Maslovin „kuohittua” ohjelmaa eräs menshevikkitoveri (Strumilin), joka kannatti osittaista jakoa. Hän luki kirjallisen lausunnon, jossa hän toi sängen osuvasti ja säälimättä esille näin syntyneen ohjelman sisäisen ristiriitaisuuden, tai lienee ehkä oikeammin sanoa, että hän ruoski sen ristiriitaisuutta. Valitettavasti en tehnyt itselleni merkintöjä enkä kirjoittanut otteita hänen puheestaan.

IV

VALLANKUMOUKSELLISEN AJANKOHDAN
JA PROLETARIAATIN LUOKKATEHTÄVIEN ARVIOINTI

Otsikossa osoitettu kysymys asetettiin toisena edustajakokouksen käsiteltäväksi. Alustajina olimme Martynov ja minä. Tov. Martynov ei alustuksessaan puolustanut menshevikkien varsinaista, „Partiinyje Izvestijan” 2. numerossa julkaistua päätöslauselmaehdotusta. Hän katsoi viisaammaksi esittää „yleiskuvauksen” katsomuksistaan ja yleisesti arvostella sitä, mitä menshevikit nimittävät bolshevistiksi katsomuksiksi.

Hän puhui Duumasta pitäen sitä poliittisena keskuksena, puhui vallanvaltaamisaahteen vahingollisuudesta, perustuslaillisen rakennustyön tärkeydestä vallankumouskaudella. Hän arvosteli joulukuun kapinaa, kehoitti tunnustamaan avoimesti tappiomme ja samalla syytti meidän päätöslauselmaamme lakko- ja kapinakysymyksen „teknillisestä” asetelusta. Hän sanoi, että „vallankumousvastaisesta asennoitumisestaan huolimatta kadetit pystyttävät rakennustelineitä vallankumouksen edelleen kehittämiseksi” (miksei sitä ole sanottu teidän päätöslauselmissanne? kysyimme me), hän sanoi: „olemme vallankumouksellisen purkauksen kynnyksellä” * (miksei sitä ole sanottu teidän päätöslauselmissanne? kysyimme me taaskin). Hän sanoi muun muassa: „objektiivisesti kadetit esittävät suurempaa osaa kuin eserrät”. Vallan valtaamisen vertaileminen Tkatshevin aatteisiin, Duuman asettaminen etusijalle „perustuslaillisen rakennustyön” perustana, kulmakivenä „edustuslaitosten” järjestelmässä,— sellainen oli toveri Martynovin alustuksen perusajatus. Samoin kuin kaikki menshevikit, hän sovellutti faktiikkaamme passiivisesti pienimpiinkin käänteisiin tapahtumien kulussa, alisti sen ajankohdan etuihin ja tarpeisiin (tai näennäisiin tarpeisiin) ja tahtomattaan mataloitti proletariaatin, porvarillis-demokraattisen vallankumouksen esitaistelijan, syvimpiä perustehtäviä.

Minun alustukseni rakentuu molempien edustajakokoukselle esitettyjen päätöslauselmien tarkkaan vertailuun. Kummassakin tunnustetaan, sanoin minä, että vallankumous

* Panen lainausmerkkeihin ne sanat, jotka löytyivät muistiinpanoistani.

kulkee uutta nousua kohti, että tehtävänämme on pyrkiä viemään se loppuun saakka, ja vihdoin, että vain proletariaatti yhdessä vallankumouksellisen talonpoikaiston kanssa kykenee suorittamaan tämän tehtävän. Luulisi, että näiden kolmen väittämän pitäisi määrätä taktillisen linjan täydellinen yhtenäisyys. Mutta katsokaa, kumpi näistä päätöslauselmista noudattaa johdonmukaisemmin tätä peruskatsantokantaa? kumpi perustelee sitä oikeammin ja tekee siitä oikeammat johtopäätökset?

Ja minä osoitin, ettei menshevistisen päätöslauselman perustelu kelpaa mihinkään, että se on tavallinen fraasi eikä perustelu („taistelu ei jättänyt hallitukselle muuta valinnan varaa”. Se on tyhjän fraasin mallinäyte! Se juuri onkin todistettava, mutta sitäkään ei pidä tehdä tällaisessa muodossa. Menshevikit aloittavat todistamattomasta väittämästä, jota ei voida todistaa). Sanoin, että ken *todella* tunnustaa vallankumouksen nousun kiertämättömäksi, hänen on tehtävä vastaava johtopäätös liikkeen *päämuotoon* nähden. Sillä juuri siinä onkin se tieteellinen ja poliittinen peruskysymys, mikä meidän on ratkaistava ja minkä ratkaisemista menshevikit välttelevät: kun muka on Duuma,— mennään Duuman mukana, kun on lakkoja ja kapina,— mennään lakkojen ja kapinan mukana, mutta liikkeen määrätyn muodon kiertämättömyyttä he eivät halua tai eivät kykene huomioimaan. He eivät rohkene sanoa proletariaatille ja koko kansalle, mikä liikkeen muodoista on *päämuoto*. Ja jos näin on asianlaita, niin silloin puheet vallankumouksen noususta ja sen viemisestä loppuun saakka (menshevikit sanoivat erittäin epäonnistuneesti: *loogilliseen* päätökseen saakka) ovat tyhjä fraasi. Se merkitsee nimenomaan: proletariaattia ei ole nostettava vallankumouksen etummaisena johtajan osaan, johtajan, joka punnitsisi vallankumousta syvemmin ja laajemmin ja pohtisi taktiikkaansa demokratian yleisten ja perimmäisten etujen kannalta, vaan proletariaatti on alennettava porvarillis-demokraattisen vallankumouksen passiivisen osanottajan ja vaatimattoman „aputyöläisen” osaan.

Menshevikit, sanoin minä, ottavat vain alkuosan Hegelin kuuluisasta väittämästä: „Kaikki mikä on todellista, on järkevää, kaikki mikä on järkevää, on todellista”. Duuma on todellista. Siis Duuma on järkevää, sanovat he ja tyytyvät siihen. Taistelu Duuman ulkopuolella on „järkevää”,

vastaamme me. Se johtuu objektiivisen kiertämättömästi koko nykytilanteesta. Siis se on „todellista”, vaikka se onkin tällä hetkellä tukahdutettua. Meidän ei pidä orjallisesti seurata ajan mukana; se olisi opportunistia. Meidän on ajateltava tapahtumien syvempiä syitä ja taktiikkamme etäisempiä seurauksia.

Menshevikit tunnustavat päätöslauselmassaan, että vallankumous kulkee nousua kohti, että proletariaatin yhdessä talonpoikaiston kanssa on vietävä se loppuun saakka. Mutta sen, joka ajattelee vakavasti näin, on osattava tehdä myös johtopäätökset. Jos talonpoikaiston kanssa, niin se merkitsee, että te pidätte liberaalis-monarkistista porvaristoa (kadetteja y.m.) epäluotettavana. Miksi te ette sitten sano sitä, niin kuin meidän päätöslauselmassamme sanotaan? Miksi te ette sanallakaan mainitse välttämättömyydestä käydä taistelua perustuslaillisia illuusioita vastaan, s.o. vanhan itsevaltiudellisen hallituksen lupauksiin ja lakeihin uskonnosta vastaan? Kadetit ovat tottuneet unohtamaan tämän taistelun; kadetit itse levittävät perustuslaillisia illuusioita. Mutta sosialidemokraatti, joka vallankumouksellisena ajankohtana unohtaa tehtävän taistella perustuslaillisia illuusioita vastaan, asettaa itsensä *politiikassa* kadetin rinnalle. Mitä arvoa on kaikilla sanoilla „vallankumouksen noususta”, „sen loppuun viemisestä”, „uudesta vallankumouksellisesta purkauksesta”, ellei sosialidemokraatti itse teoissa paljasta kansan keskuudessa perustuslaillisia illuusioita?

Kysymys perustuslaillisista illuusioista on juuri se kysymys, jossa nykyään voidaan kaikkein helpoimmin ja kaikkein varmimmin erottaa opportunisti vallankumouksen edelleenkehittämisen kannattajasta. Opportunisti karttaa näiden illuusioiden paljastamista. Vallankumouksen kannattaja osoittaa armottomasti niiden petollisuuden. Ja nyt menshevikkisocialidemokraatit vaikenivat tästä kysymyksestä!

Koska menshevikit eivät rohkene avoimesti ja suoraan sanoa, että lokakuun—joulukuun taistelumuodot eivät kelpaa eivätkä ole toivottavia, niin he sanovat sen mitä huonoimmassa, verhotussa, välillisessä, välttelevässä muodossa. Se ei ole lainkaan sopivaa sosialidemokraatille.

Sellaisia olivat alustukseni perusväittämät.

Näiden alustusten johdosta käydystä keskustelusta on mainittava seuraavat kuvaavat välikohtaukset. Toveri, joka edustajakokouksessa esiintyi Boris Nikolajevitshin¹¹⁰ nimellä, sai minut loppulausunnossani huudahtamaan: tuli kuin kutsusta. Vaikeata oli selväpiirteisemmin kuin hän sen teki koota yhteen menshevismin koko „olemusta”. Sehän on „hassua”, sanoi hän, etteivät bolshevikit pidä „liikkeen päämuotona” legaalista eivätkä perustuslaillista toimintaa, vaan laajojen kansanjoukkojen vallankumouksellista liikehtimistä. Se on „naurettavaa”, koska sellaista liikehtimistä ei ole, mutta Duuma on olemassa. Puheet proletariaatin osuudesta „päätekijänä” tai „johtajana”, mahdollisuudesta joutua „hännäksi” j.n.e., ovat „metafyysiikkaa” ja „fra-seologiaa”.

Ottakaa kadettilaiset lasinne silmiltänne! — vastasin tälle johdonmukaiselle menshevikille.— Silloin te näette Venäjällä sekä talonpoikaisliikettä, kuohuntaa sotaväen keskuudessa että työttömien liikehtimistä, silloin te näette ne taistelumuodot, jotka nyt ovat „kätkeytyneet”, mutta joita eivät edes maltilliset porvaritkaan tohdi kieltää. He puhuvat suoraan tällaisten taistelumuotojen vahingollisuudesta tai tarpeettomuudesta. Mutta menshevikkisocialidemokraatit *tekevät pilkkaa* näistä muodoista. Sellainen ero on porvariston ja menshevikkisocialidemokraattien välillä. Prikulleen samoin kuin kävi saksalaiselle menshevikille, saksalaiselle oikeistosiiven socialidemokraatille Bernsteinille. Porvaristo näki ja julisti vallankumoukselliset taistelumuodot Saksassa XIX vuosisadan lopulla suorastaan vahingollisiksi. Bernstein *teki pilkkaa* niistä.

Edustajakokouksessa herätetty Bernstein-kysymys johti luonnollisesti kysymykseen: mistä hyvästä porvaristo kehuu Plehanovia? Se tosiasia, että koko liberaalis-porvarillisten sanomalehtien ja julkaisujen valtava liuta Venäjällä, aina lokakuulaiseen „Slovo” lehteen saakka, on mitä uutterimmin kehuskellut Plehanovia, se tosiasia ei voinut jäädä edustajakokoukselta huomaamatta.

Plehanov otti haasteen vastaan. Porvaristo ei kehunut Bernsteinia sen johdosta, mistä se minua kehuu, sanoi hän. Bernsteinia kehuttiin sen johdosta, että hän luovutti porvaristolle teoreettisen aseemme: marxilaisuuden. Mutta minua kehutaan taktiikan vuoksi. Siis tilanne on vallan toinen.

Puolan sosialidemokraattisen puolueen edustaja ja minä vastasimme tähän Plehanoville. Me molemmat osoitimme, että Plehanov on *väärässä*. Porvaristo ei kehnut Bernsteiniä vain teorian vuoksi, eikä oikeastaan lainkaan teorian vuoksi. Porvaristo vähät välittää kaikista teorioista. Porvaristo kehui saksalaisia oikeistosiiven sosialidemokraatteja sen johdosta, että he osoittivat toisenlaisen *taktiikan*. Juuri taktiikan johdosta heitä keuhuttiin. Reformistien taktiikan johdosta erotukseksi vallankumouksellisesta taktiikasta. Sen johdosta, että he tunnustivat legaalisen taistelun, parlamenttitaistelun, reformistisen taistelun pääasialliseksi tai miltei ainoaksi taisteluksi. Sen johdosta, että he pyrkivät muuttamaan sosialidemokratian demokraattis-sosiaalisten reformien puolueeksi. Juuri sen johdosta Bernsteiniä kehuskeltiin. Porvarit kehuivat häntä työn ja pääoman välisten ristiriitojen *tylsyttämisestä* sosialistisen vallankumouksen aaton kaudella. Porvaristo kehuu Plehanovia ristiriitojen *tylsyttämisestä* vallankumouksellisen kansan ja itsevaltiuden välillä porvarillis-demokraattisen vallankumouksen kaudella. Plehanovia kehutaan sen johdosta, että hän tunnustaa taistelun päämuodoksi „parlamentti”-taistelun, sen johdosta, että hän tuomitsee lokakuun—joulukuun taistelun ja varsinkin aseellisen kapinan. Plehanovia kehutaan sen vuoksi, kun hänestä on tullut sosialidemokratian oikean siiven johtaja nykyistä taktiikkaa koskevissa kysymyksissä.

Unohdin lisätä, miten menshevikit käyttäytyivät, kun keskusteltiin perustuslaillisia illuusioita koskevasta kysymyksestä. He eivät ottaneet missään määrin pysyväistä kantaa: eräät heistä sanoivat, että taistelu perustuslaillisia illuusioita vastaan on sosialidemokratian vakinainen tehtävä, eikä suinkaan mikään nykyhetken erikoistehtävä. Toiset (Plehanov) julistivat taistelun perustuslaillisia illuusioita vastaan anarkismiksi. Näissä menshevikkien kahdessa äärimmäisessä ja vastakkaisessa mielipiteessä perustuslaillisia illuusioita koskevasta kysymyksestä tuli erikoisen näkyvästi esiin heidän kantansa täysi avuttomuus. Kun perustuslaillinen järjestelmä on vakiintunut, kun perustuslaillinen taistelu on tullut tietyksi ajaksi luokkien välisen taistelun ja yleensä poliittisen taistelun päämuodoksi, niin silloin ei perustuslaillisten illusioiden paljastaminen ole sosialidemokratian erikoisena tehtävänä, hetken tehtävänä.

Miksi? Siksi, että sellaisina ajankohtina ratkaistaan perustuslaillisissa maissa asioita *juuri niin*, kuin niistä parlamenteissa päätetään. Perustuslailliset illuusiot ovat petollista uskoa perustuslakiin. Perustuslailliset illuusiot nousevat etualalle silloin, kun näyttää siltä, että perustuslaki on olemassa, mutta todellisuudessa sitä ei ole, toisin sanoen: silloin kun asioita valtiossa *ei* hoideta *niin*, kuin niistä parlamenteissa päätetään. Kun todellinen poliittinen elämä *eroaa* siitä, miten se kuvastuu parlamenttitaistelussa, niin silloin ja *vain silloin* taistelu perustuslaillisia illuusioita vastaan asettuu etummaisena vallankumouksellisen luokan, proletariaatin, edessäolevaksi tehtäväksi. Peläten parlamentin ulkopuolista taistelua liberaaliset porvarit levittävät perustuslaillisia illuusioita silloinkin, kun parlamentit ovat voimattomia. Anarkistit kieltävät yleensä parlamentteihin osallistumisen kaikissa ja kaikenlaisissa oloissa. Sosialidemokraatit kannattavat parlamenttitaistelun käyttämistä, siihen osallistumista, mutta he paljastavat säälimättä „parlamenttikretinismiä”, s.o. uskoa siihen, että parlamenttitaistelu on poliittisen taistelun *ainoa* muoto tai sen *päämuoto* *minkälaisissa oloissa tahansa*.

Eroavatko Venäjän poliittiset tosiolot Duuman päätöksistä ja siellä pidetyistä puheista? Ratkaistaanko meillä asiat valtiossa niin kuin niistä Duumassa päätetään? Heijastavatko „Duuma”-puolueet edes jossain määrin oikein vallankumouksen tällä ajankohdalla vallitsevia *reaalisia* poliittisia voimia? Ei tarvitse muuta kuin asettaa nämä kysymykset, jotta voitaisiin ymmärtää menshevikkien avuton hämminki perustuslaillisia illuusioita koskevassa kysymyksessä.

Tämä hämminki ilmeni edustajakokouksessa tavattoman selväpiirteisesti siinä, että vaikka menshevikit olivatkin enemmistönä, eivät he kuitenkaan asettaneet edes äänestykseen päätöslauselmaansa ajankohdan arvioinnista. He ottivat päätöslauselmansa takaisin! Se herätti kovaa naurua bolshevikkien keskuudessa edustajakokouksessa. Voittajat ottivatkin takaisin voittoisan päätöslauselmansa,— näin puheltiin tuon menshevikkien epätavallisen ja edustajakokousten historiassa ennentuntemattoman menettelyn johdosta. Vaadittiin ja saatiinpa aikaan nimiäänestyskin tästä kysymyksestä, vaikka menshevikit suuttuivatkin siitä kovin nurinkurisesti jättäen byroolle kirjallisia ilmoituksia, että

muka „Lenin kokoaa agitaatioaineistoa edustajakokouksen päätöksiä vastaan”. Ikään kuin tämä oikeus koota aineistoa ei olisi ollut jokaisen opposition oikeus ja velvollisuus! Ja ikään kuin voittajamme eivät olisi harmittelullaan vain korostaneet sitä erittäin noloa asemaa, johon he joutuivat kieltäytyessään omasta päätöslauselmastaan! Voitettu vaativat sitä, että voittajat hyväksyisivät voitokkaan päätöslauselmansa. Selvemmin ilmenevää moraalista voittoa emme voineet toivoakaan.

Menshevikit puhuivat tietysti, etteivät he halua tyrkyttää meille sitä, josta emme ole samaa mieltä, eivät halua väkivaltaa j.n.e. Sellaiset verukkeet herättivät tietenkin hymyilyä ja uusia vaatimuksia nimiäänestyksen toimittamisesta. Sillä eiväthän menshevikit pelänneet „tyrkyttää” meille mielipidettään niissä kysymyksissä, joissa he uskoivat olevansa oikeassa, eivätkä pelänneet „väkivaltaa” (ja miksi tämä peloittava sana?) j.n.e. Ajankohdan arviointia koskeva päätöslauselma ei kutsunut puoluetta mihinkään toimintaan. Mutta ilman sitä puolue ei voinut *ymmärtää* edustajakokouksen koko taktiikan periaatteellisia perusteita eikä *motiiveja*.

Päätöslauselman takaisin otto oli siinä suhteessa käytännöllisen opportunistin korkein ilmaus. Meidän on oltava Duumassa, silloin kun se on olemassa, mutta emme tahdo tietääkään mistään yleisistä päätelmistä, mistään yleisestä arviosta, mistään harkitusta taktiikasta. Juuri sitä sanoivat menshevikit proletariaatille ottamalla takaisin päätöslauselmansa.

Epäilemätöntä on, että menshevikit vakuutuivat päätöslauselmansa kelvottomuudesta ja virheellisyydestä. Ei voi olla puhettakaan siitä, että henkilöt, jotka ovat vakuuttaneita katsomustensa oikeellisuudesta, kieltäytyisivät esittämästä niitä suoraan ja selvästi. Mutta siinähan se juttu onkin, etteivät menshevikit kyenneet tekemään päätöslauselmaansa edes minkäänlaisia korjauksia. He eivät siis voineet päästä keskenään yksimielisyyteen yhdestäkään oleellisesta, ajankohdan arviointia ja yleensä proletariaatin luokkatehtävien arviointia koskevasta kysymyksestä. He saattoivat päästä yksimielisyyteen vain kielteisestä ratkaisusta: ottaa yleensä takaisin koko päätöslauselma. Menshevikit tajusivat hämärästi, että hyväksymällä *periaatteellisen* päätöslauselmansa he ajavat karille *käytännölliset*

päätöslauselmansa. Mutta eivät he sillä asiaa auttaneet. Hetken tilanteen arviointia koskevia menshevikkien ja bolshevikkien päätöslausemia voivat ja ovat velvollisia käsittelemään ja rinnastamaan toisiinsa *koko* puolue ja *kaikki* puoluejärjestöt. Kysymys jätettiin avoimeksi. Mutta se on ratkaistava. Ja molempien mainittujen päätöslauselmien rinnastaminen poliittisen elämän antamiin kokemuksiin, vaikkapa kadettiduumankin antamiin opetuksiin, todistaa mainiosti, että bolshevikkien katsantokannat Venäjän valtakunnantoukseen nykyiseen ajankohtaan ja proletariaatin luokkatehtäviin nähden ovat oikeita.

V

VALTAKUNNANDUUMAAN SUHTAUTUMINEN

Edustajakokouksessa vallitsevana olleen fraktion puolesta Valtakunnanduuma koskevan kysymyksen alusti toveri Axelrod. Hänkään ei pitkässä puheessaan antanut vertailevaa arviota molemmista päätöslausemista (valiokunta esitti kaksi päätöslausemaa, sillä menshevikkien ja bolshevikkien välillä ei saatu aikaan sopimusta), ei selittänyt tarkalleen kaikkia vähemmistön katsantokantoja vastaavasta kysymyksestä, vaan teki „yleiskatsauksen” parlamentarismien merkityksestä. Alustaja puhui laajoissa puitteissa, kävi käsiksi suureen historialliseen aiheeseen ja — ja piirteli kuvan siitä, mitä on parlamentarismi, mikä merkitys sillä on, mitä osaa se esittää proletariaatin järjestäytymisen kehityksessä, agitaatiotyössä, proletariaatin tietoisuuden selkenemisessä j.n.e. Tehden alituisesti viittailuja „salaliittolais-anarkistisiin” katsomuksiin alustaja liiteli kokonaan abstraktioiden maailmoissa, pilvientakaisissa korkeuksissa ylimalkaisten asioiden ja kauniiden historiallisten seikkojen parissa, mitkä kelpaavat kaikkia aikoja, kaikkia kansakuntia, yleensä kaikkia historian ajankohtia varten, — mutta mitkä eivät abstraktisuutensa vuoksi kelpaa ratkaistavanamme olleen konkreettisen kysymyksen konkreettisten erikoisuuksien oivaltamiseen. Mieleeni on jäänyt seuraava erikoisen selväpiirteinen ilmaus tuosta Axelrodin tekemästä uskomattoman abstraktisesta ja sisällöttömän yleisestä kysymyksen asetelusta. Hän kosketteli kahteen kertaan (panin sen merkille) puheessaan kysymystä sosialidemo-

kraattien ja kadettien välisistä lehmäkaupoista tai sopimuksista. Kerran hän kosketti tätä kysymystä ohimennen mainiten halveksuvasti ja vain parilla sanalla olevansa kaikenlaisia sopimuksia vastaan. Toisella kertaa hän pysähtyi siihen yksityiskohtaisemmin ja sanoi, että yleensä puhuen ovat sopimuksetkin sallittuja. On vain välttämätöntä, etteivät ne olisi joidenkin komiteain kuiskuttelua, vaan avoimia, kaikille työväenjoukoille näkyviä ja selviä sopimuksia, joista pitää tulla suuri poliittinen askel tai asia. Se kohottaisi proletariaattia siinä merkityksessä, mikä sillä on poliittisena voimana, osoittaisi sille selvemmin ja tarkemmin tiettyjen luokkien poliittisen koneiston, erilaisen aseman ja erilaiset intressit. Se vetäisi proletariaatin mukaan määrättyihin poliittisiin suhteisiin, opettaisi erottamaan viholliset ja vihemiehet ja niin edelleen, ynnä muuta sellaista. Nimenomaan tämääntapaisista järkeilyistä muodostui тов. Axelrodin tavattoman laaja „alustus”,— niitä ei voi kertoa, ne voi vain kuvailla määrätyn erillisen esimerkin valossa.

Vastausselostuksessani sanoin ennen kaikkea, että Axelrod piirsi erittäin kauniin, sanoisinko, ihanan kuvan. Hän maalaili sen kiintymyksellä ja taidolla, käytti kirkkaita värejä, teki hienoja siveltimen piirtoja. Sääli vain, ettei tämä kuva ole elämästä. Sanomattakin on selvää, että kuva on hyvä, mutta sen juoni vain on mielikuvituksellinen. Mainio harjoitelma, jonka aiheena on parlamentarismien merkitys yleensä, mainio kansanomaisen luento edustuslaitoksen osuudesta. Sääli vain, ettei siinä ole sanottu mitään nykyisen venäläisen, suokaa anteeksi sanontani, „parlamentin” konkreettisista historiallisista oloista eikä ole siinä suhteessa selitetty kerrassaan mitään. Sanoin, että Axelrod paljasti suurenmoisesti itsensä järkeilyllään sopimuksista kadettien kanssa. Hän tunnusti, että tällaisten sopimusten merkitys, sopimusten, jotka todellisen parlamentarismien oloissa ovat joskus kiertämättömiä, riippuu avoimesta esiintymisestä joukkojen edessä, mahdollisuudesta lopettaa vanha „kuiskuttelu” ja asettaa sen tilalle agitaatio joukkojen keskuudessa, joukkojen itsenäisyys, esiintymiset joukkojen edessä.

Mainioita asioita, se on itsestään selvää. Entä ovatko ne mahdollisia Venäjän „parlamentarisessa” järjestelmässä? Eli oikeammin, tällaisessa muodossako tapahtuvat Venäjällä, meidän reaalisen (eikä maalauksessa kuvatun)

todellisuutemme objektiivisten olojen mukaisesti, todelliset joukkoesiintymiset? Eiköhän lie käynyt niin, toveri Axelrod, että toivomanne sosialidemokraattien esiintymiset joukkojen edessä ovat supistuneet maanalaisiin lentolehtisiin, mutta kadeteilla on ollut miljoonia kappaleita sanomalehtiä? Eiköhän olisi ollut parempi parlamentarismien ihannoitusten (joita ei kukaan kiellä) tarpeettoman kuvailun asemesta kuvata, miten on realistisessa todellisuudessa sosialidemokraattisten sanomalehtien, kokousten, kerhojen ja liittojen laita? Sillä ei kai minun tarvitse ryhtyä teille, eurooppalaiselle, todistelemaan, että yleiset järkeilyenne parlamentarismista edellyttävät vaiteliaasti sekä sanomalehtiä että kokouksia, sekä kerhoja että yhdistyksiä, ja että kaikki ne kuuluvat osana parlamentaariseen järjestelmään?

Minkä takia Axelrod rajoittui alustuksessaan ylimalkkaisuuteen kohtiin ja abstraktisiin väittämiin? Sen takia, että hänen oli jätettävä varjoon Venäjän konkreettinen poliittinen todellisuus helmikuun—huhtikuun kaudella vuonna 1906. Tämä todellisuus paljastaa liiankin *kärkeviä* ristiriitoja toisaalta *itsevaltiuden* ja toisaalta sorretun, mutta kiihtymystään osoittavan *proletariaatin ja talonpoikaiston* välillä. Jotta kuulijat olisivat viehättyneet kauniiseen kuvaan parlamentarismista yleensä, oli nämä ristiriidat esitettävä vähemmän terävinä, *tylsytettävä* niitä, piirrettävä kadettien kanssa solmittavan ihanteellisen, avoimen sopimuksen „ihanteellinen” suunnitelma, ja mikä tärkeintä, oli *abstrahoitava* nämä terävät ristiriidat, unohdettava ne, sivuutettava ne vaieten.

Ottaakseni huomioon reaaliset ristiriidat ja etten olisi joutunut liitelemään haavemaailmoissa vertailin selostuksessani molempia päätöslausemia ja analysoin niitä yksityiskohtaisesti. Tällöin osottautui, että menshevikkien ja bolshevikkien päätöslausemien välillä Duuma-kysymyksestä on neljä peruseroavaisuutta.

Ensinnäkään menshevikit eivät anna mitään arviota vaaleista. Edustajakokouksen aikana olivat vaalit $\frac{9}{10}$ Venäjää jo päättyneet. Nämä vaalit tarjosivat epäilemättä tavattoman paljon poliittista aineistoa, todellisuutta kuvaavaa aineistoa eikä mielikuvituksemme luomaa kuvaa. Me otimme suoraan ja täsmällisesti huomioon tämän aineiston sanoen: se todistaa, että Venäjän paikkakuntien valtaosalla vaaleihin osallistuminen merkitsi kadettien tukemista, että

se ei itse asiassa ollut sosialidemokraattista politiikkaa. Menshevikit eivät hiiskahtaneetkaan siitä. He pelkäävät tämän kysymyksen asettamista konkreettiselle pohjalle. He pelkäävät katsoa todellisuutta suoraan silmiin ja tehdä välttämättömät johtopäätökset tästä kadettien ja mustasotnialaisten välillä muodostuneesta tilanteesta. He eivät esitä arviota *reaalisista* vaaleista, niiden *yleisistä ja kokonais-* tuloksista, sillä sellainen arvio *puhuu heitä vastaan*.

Toiseksi menshevikit ottavat tai käsittelevät päätöslauselmassaan Duumaa koko ajan vain juridisena laitoksena, eikä elimenä, jonka kautta porvariston määrätyt ainekset tuovat ilmi tahtonsa (tai tahdottomuutensa), ei elimenä, joka palvelee määrättyjen porvarillisten puolueiden etuja. Menshevikit puhuvat päätöslauselmassaan Duumasta yleensä, Duumasta „instituutiona”, Duumasta „puhtaana” kansan edustuslaitoksena. Se ei ole marxilainen ajattelutapa, vaan puhtaasti kadettilainen, ei materialistinen, vaan idealistinen sanan pahimmassa merkityksessä, ei proletarisen luokkakantainen, vaan poroporvarillisen venyvä ajattelutapa.

Ottakaa vaikkapa seuraava, äärimmäisen kuvaava menshevistisen päätöslauselman sanonta, sanoin minä edustajakokouksessa: „...4) että nämä selkkaukset (taantumuksen kanssa) pakoittaen Valtakunnanduuman etsimään tukea laajoista joukoista”... (siteeraan päätöslauselmaehdotusta, jonka menshevikit esittivät edustajakokoukselle). Onko totta, että Duuma voi ja käy etsimään laajojen joukkojen tukea? *Minkälainen* Duuma? Lokakuulaisten Duumako? Ei suinkaan. Talonpoikain ja työväen edustajain Duumako? Sen ei tarvitse *etsiä* tukea, koska sillä on, on ollut ja tulee olemaan tukinoja. Kadettien Duumako? Niin, kadettien Duumaan nähden ja ainoastaan siihen nähden se pitää paikkansa. Kadettiduuman on todellakin *etsittävä* laajojen joukkojen *tukea*. Mutta heti kun te menshevikkien abstraktisen, idealistisen ja ylimalkaisen määritelmän sijalle asetatte konkreettisen luokkasisällön, niin heti huomaatte heidän esittämänsä sanamuodon vaillinaisuuden ja siis myöskin sen virheellisyyden. Kadetit *yrittävät* nojautua kansaan. Se on totta. Juuri niin sanasta sanaan heistä sanotaankin meidän (bolshevistisessä) päätöslauselmassamme, joka koskee suhtautumista porvarillisiin puolueisiin. Mutta meidän päätöslauselmassamme sanotaan edelleen: kadetit

horjuvat kansaanojautumispyrkimyksen ja *kansan vallankumouksellisen omatoimisuuden pelkäämisen* välillä. Yksikään sosialisti ei rohkene kieltää alleviivattujen sanojen oikeellisuutta. Minkä takia sitten menshevikit Duumaa koskevassa päätöslauselmassaan sanoivat vain *puolet totuudesta*, vaikka silloin jo oli tiedossa, että Duuma on kadettilainen? Minkä takia he osoittivat vain kadettien *valoisan puolen*, vaieten mitalin nurjasta puolesta?

Meidän Duumamme ei ole kansanedustuksen „puhtaan aatteen” ruumiillistuma. Niin voivat ajatella vain porvarilliset tompellit kadettiprofessorien joukosta. Meidän Duumamme on sellainen, jollaisen siitä siellä istuvat määrättyjen *luokkien* ja määrättyjen puolueiden edustajat tekevät. Meidän Duumamme on kadettiduuma. Jos me sanomme siitä, että se pyrkii nojautumaan kansaan, emmekä lisää, että se pelkää kansan vallankumouksellista omatoimisuutta, niin me puhumme suoranaista valhetta, johdatamme harhaan proletariaatin ja koko kansan, osoitamme mitä anteeksiantamattominta heittäytymistä hetken mielialan valtaan, viehättymistä niihin voittoihin, joita vapauden ja monarkian välillä häilyvä puolue on saanut, sekä taitamattomuutta arvioida tämän puolueen todellinen olemus. Kadetit tietenkin kiittävät teitä sellaisesta vaikenemisesta, mutta kiittävätkö tietoiset työläiset teitä siitä?

Vielä esimerkki. „Tsaarihallitus pyrkii lieventämään vallankumouksellista nousua” — kirjoittavat menshevikit päätöslauselmassaan. Se on totta. Mutta ainoastaanko tsaarihallitus yksin pyrkii siihen? Eivätkö kadetit ole jo tuhansia kertoja todistaneet, että hekin pyrkivät *sekä* nojautumaan kansaan *että* heikentämään sen vallankumouksellista nousua? Sopiiko sosialidemokraattien puhua kadeteista kaunistellen?

Ja minä tein tällaisen johtopäätöksen. Päätöslauselmasamme sanotaan, että Duuma palvelee *välillisesti* vallankumouksen kehitystä. *Vain* tällainen sanamuoto on oikea, sillä kadetit horjuvat vallankumouksen ja taantumuksen välillä. Päätöslauselmamme sanoo *Duumaan nähden* suoraan ja selvästi, että on paljastettava kadettien häilyväisyyttä. Kun Duumaa koskevassa päätöslauselmassa vaivataan siitä, niin se merkitsee lankeamista „puhtaan kansanedustuksen” porvarilliseen idealisoimiseen.

Ja todellisuuden antama kokemus on jo alkanut kumota menshevikkien illuusioita. „Nevskaja Gazetassa”¹¹¹ te jo tapaatte mainintoja (valitettavasti niissä ei ole pysytty johdonmukaisina) siitä, että kadetit eivät menetelleet Duumassa vallankumouksellisesti, siitä että proletariaatti ei salli „herrojen Miljukovien solmia sopimuksia vanhan järjestelmän kanssa”. Näin puhuessaan menshevikit vahvistavat täydellisesti oikeaksi sen arvosteluni, jonka edustajakokouksessa esitin heidän päätöslauselmaansa nähden. Näin puhuessaan he kulkevat vallankumouksen nousuaallon mukana, joka suhteellisesta heikkoudestaan huolimatta on jo alkanut näyttää kadettien oikean luonteen, on jo alkanut osoittaa oikeaksi kysymyksen bolshevistisen asettelun.

Kolmanneksi, sanoin minä, menshevikkien päätöslauselmassa ei tehdä selvää jakoa porvarillisesta demokratiasta proletariaatin taktiikan näkökannalta. Proletariaatin pitää mennä vississä määrin yhdessä porvarillisen demokratian kanssa eli „kulkea erillään, mutta iskeä yhdessä”. Nimenomaan minkä porvarillisen demokratian osan kanssa sen on „iskettävä yhdessä” nyt, Duuman kaudella? Sillä tähän itsekin, toverit menshevikit, ymmärrätte, että Duuma asettaa päiväjärjestykseen tämän kysymyksen, mutta te kierrätte sitä. Me sen sijaan sanoimme suoraan ja selvästi: talonpoikaisen eli vallankumouksellisen demokratian kanssa neutralisoiden meidän ja tämän demokratian kesken solmittua sopimuksella kadettien häilyväisyyden ja epäjohdonmukaisuuden.

Menshevikit (erikoisesti Plehanov, joka, toistan sen, oli todellinen menshevikkien aatteellinen johtaja edustajakokouksessa) yrittivät vastaukseksi tähän arvosteluun „syventää” kantaansa. Aivan niin, te haluatte paljastaa kadetteja, — huudahtivat he. — Mutta me paljastamme *kaikkia* porvarillisia puolueita; katso päätöslauselmamme loppua: „osoittaa joukoille *kaikkien* porvarillisten puolueiden epäjohdonmukaisuus” j.n.e. Ja Plehanov lisäsi ylpeästi: vain porvarilliset radikaalit käyvät yksinomaan kadettien kimppuun, mutta me, sosialistit, paljastamme *kaikkia* porvarillisia puolueita.

Tähän kysymyksen näennäiseen „syventämiseen” kätkeytyvää sofismia käytettiin edustajakokouksessa ja käytetään

vielä nytkin niin usein, että siitä kannattaa sanoa muutama sana.

Mistä tässä päätöslauselmassa on kysymys? Sosialistien toimeenpanemasta kaikkien porvarillisten puolueiden paljastamisesta vaiko sen määrittelemisestä, mikä porvarillisen demokratian kerros voi *nyt* auttaa proletariaattia viemään vielä eteenpäin porvarillista vallankumousta?

On selvää, ettei kysymys ole edellisestä, vaan jälkimmäisestä.

Ja koska se on selvä, niin silloin ei ole mitään syytä vaihtaa tuota jälkimmäistä edelliseen. Porvarillisiin puolueisiin suhtautumista koskevassa bolshevistisessä päätöslauselmassa puhutaan selvästi kaikkinaisen porvarillisen demokratian, siinä luvussa myös vallankumouksellisen ja talonpoikaisen porvarillisen demokratian, paljastamisesta sosialistien toimesta, mutta kysymyksessä proletariaatin nykyisestä taktikasta ei ole puhe sosialistisesta arvostelusta, vaan keskinäisestä poliittisesta tukemisesta.

Mitä pitemmälle porvarillinen vallankumous edistyy, sitä enemmän vasemmalta proletariaatti etsii itselleen liittolaisia porvarillisen demokratian keskuudesta, sitä syvemmälle se laskeutuu tuon demokratian huippukerroksista pohjakerroksiin. Oli aika, jolloin tukea voitiin saada aatelismarsalkoilta ja hra Struvelta, joka (vuonna 1901) esitti shipovilaisen tunnuksen: „oikeudet ja määräysvaltainen zemstvo”¹¹². Vallankumous on mennyt kauaksi eteenpäin. Porvarillisen demokratian huippukerrokset ovat alkaneet vieraantua vallankumouksesta. Pohjakerrokset ovat alkaneet herätä. Proletariaatti on alkanut etsiä liittolaisia (*porvarillista* vallankumousta varten) porvarillisen demokratian pohjakerroksista. Ja nyt proletariaatin taktiikan ainoa oikea määrittely tässä suhteessa on oleva: talonpoikaiston kanssa (sehän on myös porvarillista demokratiaa, älkää unohtako sitä, toverit menshevikit!) ja vallankumouksellisen demokratian kanssa tehden tehottomaksi kadettien häilyväisyyden.

Ja vielä kerran. Minkä suunnan ovat vahvistaneet kadettiduuman ensi askelet? Elämä on jo sivuuttanut kiistamme. Elämä on pakoittanut „Nevskaja Gazetankin” nostamaan esiin talonpoikaisen („työ”-) ryhmän, pitämään sitä suuremmassa arvossa kuin kadetteja, lähentymään sitä ja paljastamaan kadetteja. Elämän opetukset ovat

johdattaneet meidän tunnukseemme: proletariaatin liittolaisena porvarillisen vallankumouksen voittoon saakka on talonpoikaisdemokratia ja vallankumouksellinen demokratia.

Neljänneksi, arvostelin menshevistisen päätöslauselman viimeistä pykälää, joka koskee sosialidemokraattien parlamenttiryhmää Duumassa. Minä osoitin, etteivät kaikki tietoisien proletariaatin joukot osallistuneet vaaleihin. Onko tarkoituksenmukaista tällaisissa oloissa tyrkyttää näille työläisjoukoille virallisia puolueen edustajia? Voiko puolue mennä takuuseen siitä, että valituksi tulevat todella puolueen ehdokkaat? Eikö se, että sosialidemokraattien ensimmäisten ehdokkaiden odotetaan tulevan Duumaan *talonpoikaisesta* ja kaupunkien pikkuporvarillisesta kuu-riasta, synnytä vissiä vaaraa ja epänormaalista tilannetta? Ensimmäiset sosialidemokraattisen työväenpuolueen ehdokkaat Duumaan ilman, että he olisivat työväenjärjestöjen valitsemia ja niiden valvonnan alaisia... Menshevikkien toimesta hyljättiin tov. Nazarin¹³ korjausehdotus, Nazarin, joka vaati, että paikalliset työväenjärjestöt *asettaisivat* sosialidemokraattien ehdokkaat Duumaan. Me vaadimme nimiäänestyksen suorittamista ja merkitsimme pöytäkirjaan erikoisen mielipiteemme*.

Me äänestimme kaukasialaisten korjausehdotuksen puolesta (osallistua vaaleihin siellä, missä niitä ei vielä ole toimitettu, mutta ei mennä vaaliliittoihin toisten puolueiden kanssa), sillä toisten puolueiden kanssa solmittavien vaaliliittojen ja sopimusten kieltämisellä oli epäilemättä suuri poliittinen merkitys puolueelle.

Mainitsen vielä, että edustajakokous hylkäsi tov. Jermanskin (sovittelijana itseään pitäneen menshevikin) korjausehdotuksen. Jermanski tahtoi, että vaaleihin osallistuminen sallittaisiin vain silloin, kun on mahdollista harjoittaa agitaatiota joukkojen keskuudessa ja laajasti järjestää joukkoja.

Kansallisten sosialidemokraattisten puolueiden edustajat, puolalaiset, bundilaiset ja muistaakseni myös lätiläiset pitivät puheenvuoroja tästä kysymyksestä ja puoltivat päättäväisesti boikotointia korostaen paikallisia ja konkreettisia oloja, protestoiden sitä vastaan, että tämä kysymys ratkaistaan abstraktisten näkökohtien perusteella.

* Ks. tätä osaa, ss. 299—300. *Toim.*

Sosialidemokraattisen parlamenttiryhmän kysymyksessä edustajakokous hyväksyi myös Keskuskomitean ohjeet. Näissä ohjeissa, joita valitettavasti ei ole liitetty KK:n julkaisemiin edustajakokouksen päätöslauselmiin, annetaan KK:n tehtäväksi saattaa *kaikkien* puoluejärjestöjen tietoon — 1) nimenomaan kenet, 2) nimenomaan milloin ja 3) nimenomaan minkälaisilla ehdoilla se on nimittänyt puolueen edustajaksi parlamenttiryhmään ja tehdä selkoa näiden puolueen edustajien aika-ajoittaisista toimintakertomuksista¹¹⁴. Tämä päätös velvoittaa niitä paikallisia työväenjärjestöjä, joiden jäseniä on sosialidemokraattien edustajina Duumassa, valvomaan „valtuutettujensa” toimintaa Duumassa. Sulkumerkeissä huomautan, että tämä tärkeä päätöslauselma, joka osoittaa, etteivät sosialidemokraatit suhtaudu parlamentarismiin niin kuin porvarilliset politikoisijat, sai osakseen yksimielistä paheksumista tai pilkkaa sekä „Duumassa”, hra Struven sanomalehdessä, että „Novoje Vremjassa”.

Ja vihdoin, lopettaessani kertomuksen keskustelusta, jota käytiin Valtakunnanduumakysymyksestä, mainitsen vielä kaksi välikohtausta. Ensimmäinen — neuvottelevalla ääni-oikeudella edustajakokoukseen kutsutun toveri Akimovin esiintyminen. Niiden toverien tiedoksi, jotka eivät tunne puolueemme historiaa, sanon, että tov. Akimov on 90-luvun lopulta saakka ollut mitä johdonmukaisin tahi eräs johdonmukaisimpia opportunisteja puolueessa. Yksinpä uuden „Iskrankin” oli pakko tunnustaa se. Akimov oli „ekonomisti” vuonna 1899 sekä sitä seuranneina vuosina ja on pysynyt uskollisena itselleen. Hra Struve on „Ozvozhdenijessa” monet kerrat kehunut häntä „realismista” ja hänen marxilaisuutensa tieteellisyydestä. Tuskinpa tov. Akimov eroaa vähänkään oleellisesti „Bez Zaglavijan” bernsteini-läisistä (hra Prokopovitshista y.m.). Ymmärrettävää on, että tällaisen toverin läsnäolosta saattoi olla vain hyötyä edustajakokoukselle sosialidemokratian oikean ja vasemman siiven välisessä taistelussa.

Tov. Akimov puhuikin aivan ensimmäisenä selostajien jälkeen Valtakunnanduumaa koskevasta kysymyksestä. Hän sanoi olevansa eri mieltä menshevikkien kanssa monessakin suhteessa, mutta tov. Axelrodin kannalla hän on täydellisesti. Hän ei ole ainoastaan Duumaan osallistumisen kannalla, vaan puoltaa myös kadettien tukemista.

Tov. Akimov oli ainoa johdonmukainen menshevikki siinä suhteessa, että hän asettui avoimesti puolustamaan kadetteja (eikä verhotussa muodossa siihen tapaan, että kadetit ovat tärkeämpiä kuin eserrät). Hän nousi avoimesti vastustamaan minun arviotani, jonka olin kadeteista antanut kirjasessa „Kadettien voitto ja työväenpuolueen tehtävät”. Hänen sanojensa mukaan kadetit ovat „todella kansanvapauden puolue, mutta maltillisempi”. Kadetit ovat „orpoja demokraatteja”, sanoi meidän orpo sosialidemokraattimme. „Menshevikkien on asetettava keinotekoisesti esteitä sille, etteivät tulisi kadettien avustajiksi”.

Kuten lukija näkee, tov. Akimovin puhe osoitti erittäin selvästi ja uudemman kerran, mihin suuntaan meidän menshevikkimme kallistuvat.

Toinen välikohtaus osoitti samaa, mutta toiselta puolelta. Asia oli näin. Valiokunnan esittämän menshevikkien alkuperäisen Valtakunnanduuma koskevan päätöslauselmaehdotuksen 5. pykälässä (arnejasta) oli tällainen lause: „...Nähdessä ensi kertaa Venäjän maaperällä uuden vallan, *itsensä tsaarin elämään herättämän, lain tunnustaman* vallan, joka on noussut esiin kansakunnan uumenista” j.n.e. Arvostellessani menshevikkien päätöslauselmaa, sen varomatonta, lievästi sanoen, ja optimistista suhdetta Valtakunnanduumaan, arvostelin muun muassa myös noita alleviivattuja sanoja ja huomautin leikilläni, että eiköhän meidän pitäisi lisätä: „ja herramme jumalan alaslähtettämän” (vallan?). Tov. Plehanov, valiokunnan jäsen, loukkaantui kovasti tuosta minun pilastani.— Mitä! — huudahti hän puheessaan.— Minun on kuunneltava tuollaisia „epäilyjä opportunistista” (kirjaimellisesti hänen sanontansa, olen sen kirjoittanut muistiin). Olen itekin sotilashenkilö ja tiedän, miten sotilaat suhtautuvat valtaan, mikä merkitys heidän mielestään on sillä, että valta on tsaarin tunnustama j.n.e., j.n.e. Loukkaantumisellaan tov. Plehanov paljasti heikkoutensa ja osoitti vieläkin selvemmin, että hän „liioitteli”. Loppulausunnossani vastasin, ettei tässä ole lainkaan kysymys „epäilyistä” ja että on naurettavaa puhua tuollaisia inhoittavia sanoja. Kukaan ei syytä Plehanovia tsaariin uskomisesta. Mutta päätöslauselmaa ei kirjoiteta Plehanovia varten, vaan kansaa varten. Ja on säädytöntä päästää kansan keskuuteen tuollaisia kaksimielisiä perusteluja, jotka sopivat vain herroille Wittelle ja hänen

kumppaneilleen. Nuo perustelut kääntyvät meitä vastaan, sillä jos korostetaan, että Valtakunnanduuma on „valta” (?? yksistään jo tämä sana osoittaa menshevikkimme ylenmääräistä optimismia) ja vielä sellainen valta, jonka tsaari on herättänyt elämään, niin siitä tullaan tekemään se johtopäätös, että tämän laillisen vallan pitää myös toimia lain mukaisesti, olla kuuliainen sille, joka sen on „herättänyt elämään”.

Menshevikit huomasivat itsekin, että Plehanov oli liioitellut. Heidän keskuudestaan tehdyn esityksen nojalla nuo alleviivatut sanat pyyhittiin pois päätöslauselmasta.

VI

ASEELLINEN KAPINA

Kaksi pääkysymystä, agraarikysymys ja kysymys Valtakunnanduumasta, yhdessä ajankohdan arviointia koskevan keskustelun kanssa, oli edustajakokouksen päähuomion kohteena. En muista, kuinka monta päivää käytimme näiden kysymysten pohdintaan, mutta tosiasia on, että monissa läsnäolijoissa alkoi ilmetä väsymystä,— ja väsymyksen lisäksi ehkä myös pyrkimystä poistaa eräät kysymykset päiväjärjestyksestä. Hyväksyttiin esitys edustajakokouksen työn jouduttamisesta, ja aseellista kapinaa koskevan kysymyksen alustajille varattu aika *supistettiin* 15 minuuttiin (edellisten kysymysten alustajille lisättiin useitakin kertoja aikaa yli määrätyn puolen tunnin). Se oli kysymysten hämäämisen alkua.

Edustajakokouksessa vallitsevana olleen „vähemmistön” puolesta esiintyi aseellista kapinaa koskevan kysymyksen alustajana tov. Tsherevanin, ja kuten saattoikin odottaa, kuten bolshevikit jo moneen kertaan etukäteen sanoivatkin, hän „luisui Plehanovin kannalle”, t.s. asettui itse asiassa „Dnevnik” julkaisujen kannalle, joiden kanssa monet menshevikit olivat jo ennen edustajakokousta eri mieltä. Olin merkinnyt muistiinpanoihini häneltä sellaisia lauseita kuin: „joulukuun kapina oli vain epätoivon tuote” tahi: „joulukuun kapinan tappio oli taattu heti ensi päivinä”. Plehanovilainen väite „ei olisi pitänyt tarttua aseisiin” läpäisi punaisena lankana koko hänen esityksensä, jota oli höys-

tetty, kuten on tapana, hyökkäilyillä „salaliittolaisia” ja „tekniikan liioittelemista” vastaan.

Meidän alustajamme tov. Vinter yritti turhaan lyhyessä puheessaan saada edustajakokouksen punnitsemaan täsmälleen molempien päätöslauselmien tekstit. Kerran hän oli pakoitettu jopa kieltäytymään jatkamasta alustustaan. Se tapahtui hänen puheensa puolivälissä, kun hän luki menshevikkien päätöslauselman ensimmäisen pykälän: „taistelu asettaa välittömäksi tehtäväksi vallan tempaamisen itsevaltiudelliselta hallitukselta”. Osoittautui, että meidän alustajamme, aseellista kapinaa koskevaa päätöslauselmaa laatiyan valiokunnan jäsen, *ei tiennyt*, että tämä valiokunta oli *viime hetkellä* esittänyt edustajakokoukselle hektografilla painetussa päätöslauselmaehdotuksessa *uuden sanamuodon*. Nimittäin: valiokunnan menshevistinen osa Plehanovin johtamana ehdotti sanottavaksi: „*temmata väkivalloin oikeudet*” sanonnan „temmata valta” asemesta.

Tällä edustajakokoukselle esitettävän päätöslauselman sanamuodon muuttamisella alustajan ja valiokunnan jäsenen tietämättä rikottiin niin karkeasti kaikkia edustajakokouksen työssä vakiintuneita tapoja ja sääntöjä, että meidän alustajamme kiivastui ja kieltäytyi jatkamasta alustustaan. Vasta menshevikkien pitkien „selittelyjen” jälkeen hän suostui päättämään muutamin sanoin selostuksensa.

Muutos oli todellakin ällistyttävä. Kapinapäätöslauselmassa ei puhuta taistelusta vallasta, vaan taistelusta oikeuksien puolesta! Ajatelkaa toki, miten uskomatonta sekaannusta tällä opportunistisella sanamuodolla olisikaan saatu aikaan joukkojen tajunnassa ja miten typerä olisikaan ollut silmiinpistävä epäsuhte taistelukeinojen suuruuden (kapina) ja päämäärän vaatimattomuuden välillä (temmata oikeudet, s.o. temmata vanhalta vallalta oikeuksia, saada vanhalta vallalta myönnytyksiä, mutta ei kukistaa sitä).

On itsestään selvää, että bolshevikit kävivät mitä tarkimmoin tuon korjauksen kimppuun. Menshevikkien rivit alkoivat horjua. He vakuutuivat nähtävästi siitä, että Plehanov oli vielä kerran liioitellut ja että käytännössä heille kävisi huonosti, jos he määrittelisivät kapinatehtävän noin maltillisesti ja säntillisesti. Plehanov pakoitettiin kääntymään. Hän otti korjauksensa takaisin sanoen, ettei hän

pidä tärkeänä tuota oikeastaan vain „tyyllillistä” eroa. Se oli tietenkin happaman pillerin sokeroittamista. Kaikki käsittivät, ettei kysymys ollut lainkaan tyyllittelystä.

Plehanovin korjaus toi selvästi ilmi menshevikkien perustendenssin kapinakysymyksessä: keksiä verukkeita, joiden nojalla voitaisiin luopua kapinasta, sanoutua irti joulukuun kapinasta, kehoittaa olemaan toistamatta kapinaa, tehdä tyhjäksi kapinatehtävät tai määritellä nuo tehtävät niin, ettei niiden täyttämiseksi voisi olla edes puhettakaan kapinasta. Mutta menshevikit eivät tohtineet sanoa sitä suoraan ja päättäväisesti, selvästi ja avoimesti. Heidän asemansa oli mitä vilpillisin: he puhuivat verhotussa muodossa ja puolinaisin vihjauksin siitä, mikä oli heidän mielialajutuksensa. Proletariaatin edustajat voivat ja ovat velvollisia julkisesti arvostelemaan kapinan virheitä, mutta sosialidemokratian arvolle ei lainkaan sovi, että se tehdään verhotussa, kaksimielisessä ja epäselvässä muodossa. Ja menshevikkien päätöslauselmassa kuvastui tahtomattakin tuo kaksinainen kanta: kapinasta luopuminen verukkeiden avulla samaan aikaan kun se on saanut muka „kansan” tunnustuksen.

Puheet tekniikasta ja salaliitteilusta olivat liian ilmeistä silmien lumetta, liian karkeata erimielisyyksien hämäämistä kapinaa *poliittisesti* arvioitaessa. Sitä varten, että olisi välttytty tekemästä tuota arviointia, välttytty sanomasta suoraan, oliko joulukuun kapina askel eteenpäin ja liikkeen kohoamista korkeimmalle asteelle, oli puheet johdettava pois pääasiasta, politiikasta tekniikkaan, vuoden 1905 joulukuun konkreettisesta arvioinnista yleisiin fraaseihin salaliitteilusta. Ja millaiseksi häpeäpilkuksi sosialidemokratialle jäävätkään nuo puheet salaliitteilusta, kun niitä pidettiin sellaisen *kansanliikkeen* johdosta kuin joulukuun taistelu Moskovassa!

Te haluatte polemisoida, sanoimme me menshevikkitovereille, teidän tekee mieli „pistellä” bolshevikkeja, teidän päätöslauselmanne kapinasta on täynnä hyökkäilyjä toisina ajattelevia vastaan. Polemisoikaa niin paljon kuin haluatte. Se on teidän oikeutenne ja velvollisuutenne. Mutta älkää typistäkö suurta kysymystä historiallisten päivien arvioinnista matalaksi ja pikkumaiseksi polemiikiksi. Älkää madaltako puoluetta sillä, ettei se muka kysymyksessä työläisten, talonpoikien ja kaupungin pikkuporvariston joulukuun tais-

telusta osaa sanoa mitään muuta kuin pistellä ja kolhia toista fraktiota. Kohotkaa toki hieman korkeammalle, laatikaa, jos suvainnette, erikoinen polemisoiiva päätöslauselma bolshevikkeja vastaan, mutta antakaa toki proletariaatille ja koko kansalle suora ja selvä, ei ulkokullattu, vastaus kapinakysymykseen.

Te huudatte tekniikan yliarvioimisesta ja salaliittoilusta. Mutta luokaa silmäys molempiin päätöslauselmaehdotuksiin. Te näette, että juuri meidän päätöslauselmamme ei sisällä teknillistä, vaan *historiallista ja poliittista* aineistoa. Te näette meillä perustelut, joita ei ole otettu pelkistä ja todistamattomista yleisistä väittämistä („taistelun tehtävänä on vallan tempaaminen”), vaan *liikkeen historiasta*, vuoden 1905 viimeisen neljänneksen tarjoamasta poliittisesta kokemuksesta. Te vieritätte omat syntinne toisten kontolle, sillä juuri teidän päätöslauselmanne sisältää kerrassaan niukasti historiallista ja poliittista aineistoa. Siinä puhutaan kapinasta, mutta ei lausuta sanaakaan lakon suhteesta kapinaan, ei sanaakaan siitä, miten lokakuun jälkeinen taistelu johti kapinan välttämättömyyteen ja väistämättömyyteen, ei yhtään suoraa ja selvää sanaa joulukuusta. Juuri meidän päätöslauselmassamme ei kapina esiinny salaliittolaiskehoituksena eikä teknillisenä kysymyksenä, vaan *poliittisena tuloksena* siitä täysin konkreettisesta historiallisesta todellisuudesta, jonka on synnyttänyt lokakuun lakko, vapauksien lupaaminen, yritys ottaa ne takaisin ja niiden puolustamiseksi käyty taistelu.

Fraaseilla tekniikasta ja salaliittoilusta te vain verhoatte *perääntymistänne* kapinakysymyksessä.

Siksipä edustajakokouksessa menshevikkien päätöslauselmaa kapinakysymyksestä nimitettiin: „pätöslauselmaksi aseellista kapinaa *vastaan*”. Ja tuskinpa kukaan, joka vähänkään tarkkaavaisesti lukee molempien edustajakokoukselle esitettyjen päätöslauselmien tekstit, rohkenee ryhtyä kiistämään tämän väitteen oikeellisuutta*.

Perusteluillamme oli vain osittainen vaikutus menshevikkeihin. Ken vertailee heidän päätöslauselmaehdotustaan

---

* Helpottaakseni lukijaa suhtautumaan tietoisesti ja kriittisesti edustajakokouksessa käytyihin kiistoihin, esitän liitteinä enemmistön ja vähemmistön alkuperäisten päätöslauselmaehdotusten ja edustajakokouksen hyväksymien päätöslauselmien tekstit. Vain näiden tekstien tarkka tutkiminen ja vertaileminen tekee mahdolliseksi perehtyä itsenäisesti sosialidemokraattisen taktiikan kysymyksiin.

siihen lopulliseen päätöslauselmaan, minkä he hyväksyivät, hän näkee, että he ovat poistanee siitä koko joukon todella vähäisiä hyökkäilyjä ja katsomuksia. Mutta sen yleinen henki on tietysti säilynyt. Historiallinen tosiasia on se, että Venäjän ensimmäisen aseellisen kapinan jälkeen pidetyssä menshevistisessä edustajakokouksessa oli havaittavissa hämminkiä, se livahti antamasta suoraa vastausta eikä rohjennut sanoa suoraan proletariaatille, oliko tämä kapina virhe vai askel eteenpäin, onko toinen kapina välttämätön ja miten se historiallisesti sitoutuu ensimmäiseen.

Menshevikkien välttelevä kanta, menshevikkien, jotka tahtoivat jättää kapinakysymyksen pois päiväjärjestyksestä, jotka pyrkivät tekemään sen, mutta eivät rohjenneet tunnustaa sitä, johti lopulta siihen, että kysymys jäi todellisuudessa avoimeksi. *Puolueen on vielä tehtävä arvionsa joulukuun kapinasta ja kaikkien järjestöjen on kiinnitettävä mitä vakavinta huomiota tähän kysymykseen.*

Käytännöllinen kapinakysymys jäi myös avoimeksi. Edustajakokouksen nimessä tunnustettiin, että liikkeen *välittömänä* (pankaa tämä merkille!) tehtävänä on „*vallan tempaaminen*”. Sehän on, jos haluatte, ultrabolshevistinen sanonta, siinähan juuri asia typistetäänkin fraasiksi, mistä meitä on syytetty. Mutta koska sen sanoi edustajakokous, niin meidän on pidettävä sitä ohjeena, meidän on *tältä pohjalta* arvosteltava mitä jyrkimmin niitä puolueen paikallisia ja keskuselimiä ja järjestöjä, jotka saattavat unohtaa tämän *välittömän* tehtävän. Me voimme ja meidän pitää edustajakokouksen päätöksen perusteella asettaa visseinä poliittisina ajankohtina tämä *välitön* tehtävä *etusijalle*. Kenelläkään ei ole oikeutta estää sitä, se tulee täydellisesti ja kokonaisuudessaan olemaan edustajakokouksen määräysten rajoissa, kun kerran olemme heittäneet pois sanat „temmattava oikeudet” ja pakoittaneet tunnustamaan „*välittömäksi tehtäväksi vallan tempaamisen*”.

Kehoitamme puoluejärjestöjä olemaan unohtamatta tätä varsinkaan sellaisina hetkinä, jolloin meidän paljonpuhuttu Duumamme saa korvatillikoita itsevaltiudelliselta hallitukselta.

Aseellisesta kapinasta keskusteltaessa тов. Voinov huomautti erittäin sattuvasti, millaiseen puristukseen menshevikit olivat joutuneet. Kun sanotaan „temmata oikeudet”, niin se on tavattoman opportunistinen sanonta. Kun sanotaan

„temmata valta”, niin se merkitsee, että menshevikit jäävät aivan aseettomiksi bolshevikkeja vastaan. Tästä lähtien me tiedämme, vitsaili Voinov, mitä on oikeaoppinen marxilaisuus ja mitä salaliittoileva kerettiläisyys. „Temmata valta” on oikeaoppisuutta, „valloittaa valta” — salaliittoilua...

Tämän johdosta tuo sama puhuja luonnehti myös menshevikin yleisen tyyppin. Menshevikit ovat impressionisteja, sanoi hän, hetkellisen mielialan ihmisiä, hetken ihmisiä. Kun aalto nousee, kun on menossa loka—marraskuu 1905, niin silloin „Natshalo” nelistää, silloin se esiintyy jopa bolshevistisemmin kuin itse bolshevikit. Se jo laukkaa suin päin demokraattisesta diktatuurista sosialistiseen diktatuuriin. Kun sitten tyrskyaalto laskee, mieliala aleni, ja kadetit nousivat esiin, — niin menshevikit kiiruhtavat mukautumaan alentuneeseen mielialaan, he juoksevat hypähdellen kadettien kintereillä ja viittaavat halveksuvasti kintaalla lokakuun—joulukuun taistelumuodoille.

Erittäin mielenkiintoisena edelläsanotun vahvistuksena oli edustajakokouksessa menshevikki Larinin kirjallinen lausunto. Hän jätti sen edustajakokouksen byroolle, joten sen siis täytyy olla täydellisenä pöytäkirjoissa. Larin kirjoitti siinä, että menshevikit erehtyivät loka—joulukuussa menettellessään bolshevistisesti. Kuulin edustajakokouksessa eräiltä menshevikeiltä yksityisluontoisia suullisia protesteja tätä „arvokasta tunnustusta” vastaan, mutta en mene takuuseen, esitettiinkö näitä protesteja puheissa vai lausunnoissa.

Plehanovin puheenvuoro oli myös opettavainen. Hän puhui (ellen erehdy) vallan valtaamisesta. Ja tällöin hän tuli varomatta sanoneeksi mitä omituisimmalla tavalla.— Vastustan salaliittolaismaista vallan valtaamista, — huudahti hän, — mutta kannatan täydellisesti sellaista vallan valtaamista, jollaista oli esimerkiksi Konventin valtaantulo Ranskan suuressa vallankumouksessa.

Siinä me saimme Plehanovin sanasta kiinni.— Mainiota, тов. Plehanov, — vastasin hänelle.— Kirjoittakaa päätöslauselmaan se, mitä te sanoitte! Tuomitkaa salaliittoilu miten jyrkästi tahansa, mutta me, bolshevikit, tulemme kuitenkin äänestämään kaikki ja yksimielisesti sellaisen päätöslauselman puolesta, jossa tunnustetaan ja suositellaan proletariaatille Konventin-tyyppistä vallan valtaamista. Tuomitkaa salaliittoilu, mutta tunnustakaa päätöslauselmassa

Konventin tapainen diktatuuri, ja me tulemme täydellisesti ja ehdottomasti olemaan samaa mieltä kanssanne. Eikä siinä kaikki. Menen takuuseen, että siitä hetkestä, kun te allekirjoitatte sellaisen päätöslauselman, *kadetit herkeävät kehumasta teitä!*

Tov. Voinov pani myös merkille sen huutavan ristiriidan, johon tov. Plehanov joutui, kun hän tuli sattumalta „varomatta sanoneeksi” Konventista. Konventti oli nimenomaan väestön alimpien kerrosten diktatuuria, s.o. kaupunki- ja maalaisköyhälistön alimpien kerrosten diktatuuria. Porvarillisessa vallankumouksessa se oli juuri sellainen täysivaltainen laitos, jossa valtaa piti täysin ja jakamattomasti hallussaan juuri tavallinen rahvas, köyhälistö, s.o. nimenomaan se aines, jota me nimitämme „proletariaatiksi ja talonpoikaistoksi”, eikä suur- tai keskiporvaristo. Kun tunnustetaan Konventti ja samalla intoillaan vallan valtaamista vastaan, niin se merkitsee sanoilla leikkimistä. Kun tunnustetaan Konventti ja samalla kiihkoillaan „proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellis-demokraattista diktatuuria” vastaan, niin se merkitsee itsensä pieksämistä. Bolshhevikit sitä vastoin puhuivat aina ja kaiken aikaa siitä, ettei suinkaan minkään „tietoisien vähemmistön”, vaan nimenomaan kansanjoukkojen, nimenomaan proletariaatin ja talonpoikaiston on valloitettava valta. Fraasit salaliitollusta ja blanquilaisuudesta ovat tavallista viatonta sanahelinää, mikä raukesikin heti tomuksi, kun vain mainittiinkin Konventista.

VII

EDUSTAJAKOKOUKSEN LOPPU

Kysymys aseellisesta kapinasta oli viimeinen kysymys, mikä edustajakokouksessa käsiteltiin edes jossain määrin perusteellisesti ja periaatteellisesti. Muut kysymykset käsiteltiin joko aivan kiireellisesti ja harkitsematta tai ne ratkaistiin ilman keskustelua.

Päätöslauselma sissitaistelutoiminnasta meni läpi aivan kuin aseellista kapinaa koskevan päätöslauselman lisänä. En ollut silloin istuntosalissa enkä kuullut tovereiltakaan, että tästä kysymyksestä olisi ollut edes vähänkään mielenkiintoisia väittelyjä. Eikä tämä kysymys tietysti olekaan periaatteellinen.

Päätöslauselmat ammattiliitoista ja suhtautumisesta talonpoikaisliikkeeseen hyväksyttiin yksimielisesti. Päätöslauselmavaliokunnissa bolshevikit ja menshevikit pääsivät näistä kysymyksistä yksimielisyyteen. Totean, että talonpoikaisliikettä koskevassa päätöslauselmassa on kadetti-puolueesta annettu aivan oikea arvio ja kapina tunnustettu „ainoaksi” vapauden valloittamisen „keinoksi”. Näitä molempia väittämiä on pidettävä useammin huomion kohteena jokapäiväisessä agitaatiotyössämme.

Yhdistyminen kansallisten sosialidemokraattisten puolueiden kanssa otti vähän enemmän aikaa. Yhtyminen puolalaisten kanssa kävi yksimielisesti. Yhtyminen lätiläisten kanssa muistaakseni meni myös läpi ainakin suuremmita keskusteluitta. Kysymyksessä yhtymisestä Bundin kanssa syntyi kiivas yhteenotto. Yhtyminen hyväksyttiin muistaakseni 54 äänellä tahi niillä paikkeilla. Sen puolesta äänestivät bolshevikit (melkein kaikki), keskusta ja vähimmin ryhmäkannalla olleet menshevikit. Vietiin läpi VSDTP:n johtavien paikalliskomiteain yhtenäisyys ja edustajakokouksen edustajain valitseminen yleisillä perusteilla. Hyväksyttiin päätöslauselma, jossa katsotaan välttämättömäksi taistelu sentralististen järjestöperiaatteiden puolesta (me ehdotimme sanamuodoltaan erilaista, mutta ajatukseltaan samanlaista päätöslauselmaa, jossa korostettiin Bundille tekemämme myönnytyksen käytännöllistä merkitystä ja katsottiin välttämättömäksi käydä horjumatonta taistelua proletariaatin voimien tiiviimmän ja uudemman yhteenliittämisen puolesta).

Eräät menshevikit kiivastelivat kovasti sen johdosta, että yhdyttiin Bundin kanssa, ja he syyttivät meitä siitä, että me peräännymme toisen edustajakokouksen periaatteista. Parhaimpana vastauksena näihin syytöksiin on vedota „Partii-nyje Izvestijan” 2. numeroon. Siinä bolshevikit julkaisivat *jo kauan ennen edustajakokousta* päätöslauselmaehdotuksen, jossa esitettiin useita *uusia kaikille* kansallisille sosialidemokraattisille puolueille tehtäviä myönnytyksiä aina „suhteelliseen edustukseen saakka puolueen paikallisissa, alue- ja keskuselimissä” *. Menshevikit vastasivat meidän päätöslauselmiimme esittämällä samassa „Partii-nyje Izvestijan” 2. numerossa omat vastapäätöslauselmansa,

* Ks. tätä osaa, ss. 151—152. *Toim.*

mutta he eivät tällöin maininneet *sanallakaan* olevansa eri mieltä meidän suunnitelmamme kanssa, jonka mukaan on edelleenkin tehtävä myönnytyksiä Bundille ja muille kansallisille sosialidemokraattisille puolueille.

Mielestäni tämä tosiasia antaa parhaan vastauksen siihen kiistakysymykseen, bolshevikitkö äänestivät ryhmäkuntalaisuussyistä Bundin puolesta vai menshevikitkö ryhmäkuntalaisuuden vuoksi äänestivät Bundia vastaan.

Puolueen säännöt hyväksyttiin hyvin nopeasti. Kuuluin sääntöjen luonnosta valmistelemaan valiokuntaan. Menshevikit olisivat tahtoneet kohottaa ylimääräisen edustajakokouksen koollekutsumiseksi tarvittavan puolueen jäsenten määrän $\frac{2}{3}$:aan. Minä ilmoitin silloin yhdessä bolshevikkitoverieni kanssa jyrkästi, että pieninkin yritys supistaa sitä autonomian ja opposition oikeuksien minimimäärää, jonka ryhmäkuntainen III edustajakokous tunnusti säännöissä, tulee merkitsemään kiertämätöntä kahtiajakaantumista. Asia riippuu teistä, menshevikkitoverit: jos haluatte noudattaa lojaalisuutta, noudattaa kaikkia vähemmistölle kuuluvia oikeuksia, kaikkia opposition oikeuksia *, niin siinä tapauksessa me alistumme, asetamme aatovereitamme Keskuskomiteaan ja tuomitsemme kahtiajakaantumisen. Jos ette halua, niin silloin kahtiajakaantuminen on kiertämätön.

Menshevikit suostuivat alentamaan sen $\frac{2}{3}$:sta $\frac{1}{2}$:een. Säännöt hyväksyttiin yksimielisesti: sekä 1 § että demokraattisen sentralismin periaate. Erimielisyyttä syntyi vain kahdesta pykälästä.

Ensiksikin, me esitimme, että 1:een §:ään liitettäisiin huomautus siinä mielessä, että puolueen jäsenillä, jotka muuttavat asuinpaikkaa, on oikeus kuulua puolueen paikallisiin järjestöihin.

Tämän huomautuksen tarkoituksena oli tehdä mahdottomaksi pikkuriidat ja torailut, toisinajattelevien järjestöstä pois potkiminen ja menshevikkien kieltäytyminen päästävästä mukaan bolshevikkeja ja päinvastoin. Puolue kasvaa. Se käy laajaksi. On lopetettava paikoista taisteleminen. Kaikki puolueen laitokset ovat valinnallisia. Kaikilla

---

* Palautan mieleen, että kirjasessani: „Valtakunnanduuma ja sosialdemokratia” (yhdessä Danin kirjoituksen kanssa) osoitin jo ennen edustajakokousta, että sille virtaukselle, joka jää vähemmistöksi, on taattava vapaus arvostella edustajakokouksen päätöksiä ja vapaus harjoittaa agitaatiota uuden edustajakokouksen puolesta (s. 8). (Ks. tätä osaa, s. 101. Toim.)

puolueen jäsenillä pitää olla aivan vapaa pääsy puolueen alempiin järjestöihin. Vasta silloin ei aatteellista taistelua häväästä torailemalla järjestöasioissa.

Meidän tiukasta vaatimuksestamme huolimatta men-shevikit hylkäsivät tämän huomautuksen. Mutta lojaalisten aikeittensa todisteeksi he suostuivat hyväksymään tällaisen päätöslauselman: „Edustajakokous hylkää tämän huomautuksen vain siksi, että se pitää sitä tarpeettomana ja *itses-tään selvänä*” (siteeraan ulkomuistista, sillä muistiinpanois-sani ei sattunut olemaan tämän päätöslauselman tekstiä). On erittäin tärkeää pitää mielessä tämä päätöslauselma kaikkien mahdollisten kiistojen ja organisaatiokahnausten varalta.

Erimielisyyksien toinen kohta koski Keskuskomitean ja Pää-äänenkannattajan välisiä suhteita. Menshevikit veivät läpi sen, että Pää-äänenkannattaja valitaan edustajakokouk-sessa ja että Pää-äänenkannattaja kuuluu Keskuskomitean kokoonpanoon politiikan kysymyksissä (epäselvä pykälä, joka aiheuttaa varmaan väärinkäsityksiä). Vedoten surul-liseen kokemukseen kirjallisista yhteenotoista Venäjän ja Saksan puolueissa * bolshevikit olivat sillä kannalla, että Pää-äänenkannattajan toimituksen nimittää Keskuskomitea ja että sillä pitää olla oikeus vaihtaa toimitus. Nähdäkseni menshevikkien tekemä päätös osoittaa epäilemättä, että puolueemme oikeassa siivessä on epänormaalisuutta myös toisaalta kirjallisten työntekijäin ja toisaalta käytännöllis-poliittisten johtajien välisissä suhteissa.

Koomillisena seikkana on mainittava vielä se, että men-shevikit vahvistivat edustajakokouksessa Amsterdamin kansainvälisen sosialistisen kongressin päätöslauselman suhtautumisesta porvarillisiin puolueisiin ¹¹⁵. Tämä päätös jää nimenomaan koomillisena seikkana sosialidemokraattis-ten edustajakokoustemme historiaan. Tosiaankin, eivätkö *kaikki* kansainvälisten sosialististen kongressien päätökset ole velvoittavia *kaikkien* maiden sosialidemokraattisille puolueille? Mitä järkeä on siinä, että otetaan ja vahviste-taan jokin näistä päätöksistä? Missä ja milloin on nähty, että kansalliset sosialidemokraattiset puolueet, sen sijaan,

---

* Askeinen „tapaus”, jolloin kuusi „Vorwärts'in” („Eteenpäin”. *Toim.*) toimittajaa nosti skandaalin siitä, että Saksan sosialidemokraattisen puolueen Keskushallinto erotti heidät virasta.

että ratkaisisivat kysymyksen suhtautumisesta johonkin *oman* maansa porvarilliseen puolueeseen, vetoavat sitä lajia olevaan porvarillisiin puolueisiin suhtautumiseen, mikä on yleistä kaikille maille ja koskee kaikkia porvarillisia puolueita yleensä? Sekä bolshevikit että menshevikit valmistivat ennen edustajakokousta päätöslauselmaehdotukset suhtautumisesta *Venäjän* porvarillisiin puolueisiin kesällä kristuksenjälkeisenä vuonna 1906. Ellei jäänyt aikaa tämän kysymyksen käsittelemiseen edustajakokouksessa, niin se olisi pitänyt yksinkertaisesti lykätä. Mutta kun valittiin sellainen „keski”-tie: kysymystä Venäjän puolueista ei käsitellä, vaan vahvistetaan yleisen kysymyksen kansainvälinen ratkaisu, niin se merkitsi vain oman hämminkinsä näyttämistä koko maailmalle. Koska emme muka tiedä, miten meidän pitäisi oman järkemme mukaan päättää Venäjän puolueista, niin toistakaamme sitten edes kansainvälinen päätös! Se oli kaikkein epäonnistunein muoto jättää kysymys avoimeksi, niin epäonnistunut, että se voi vain herättää naurua.

Mutta kysymys on äärettömän tärkeä. Enemmistön ja vähemmistön vastaavat päätöslauselmaehdotukset lukija löytää liitteistä. Kehoitamme niitä, joita tämä kysymys kiinnostaa (ja ketäpä käytännönmiestä, agitaattoria tai propagandistia tämä kysymys ei kiinnostaisi?), vertailemaan näitä ehdotuksia aina silloin tällöin „vallankumouksen opetuksiin”, s.o. niihin poliittisiin tosiasioihin puolueiden elämästä, joita Venäjän elämä nykyisin niin runsaasti tarjoaa. Ken haluaa tehdä tällaista vertailua, hän näkee, että vallankumous vahvistaa yhä enemmän arvion, jonka olemme antaneet kahdesta päävirtauksesta porvarillisessa demokratiassa: liberaalis-monarkistisesta (pääasiallisesti kadetit) ja vallankumouksellisdemokraattisesta virtauksesta.

Menshevistisessä päätöslauselmassa sen sijaan näkyy ilmeisiä jälkiä juuri siitä avuttomuudesta ja hämmingistä, mikä johti edustajakokouksessa kummalliseen ulospääsyyn: kansainvälisen päätöksen vahvistamiseen. Menshevistisessä päätöslauselmassa ei ole muuta kuin yleisiä fraaseja, siinä ei yritetäkään ratkaista Venäjän poliittisten tosiolojen konkreettisia kysymyksiä (tahi viitoittaa niiden ratkaisua). Pitää arvostella kaikkia puolueita, sanotaan tuossa hämminkiä osoittavassa päätöslauselmassa, pitää paljastaa

niitä, pitää tunnustaa, että täysin johdonmukaisia demokraattisia puolueita ei ole olemassa. Mutta *miten nimenomaan* on „arvostettava ja paljastettava” Venäjän *erilaisia* porvarillisia puolueita tai näiden puolueiden erilaisia tyyppejä,— sitä ei päätöslauselmassa sanota. Siinä sanotaan, että pitää „arvostella”, mutta siinä *ei osata* arvostella, sillä porvarillisten puolueiden marxilainen arvostelu merkitsee nimenomaan *konkreettisen* analyysin tekemistä erilaisten porvarillisten puolueiden määrätystä *luokkapoljasta*. Päätöslauselmassa sanotaan avuttomasti: ei ole olemassa täysin johdonmukaisia demokraattisia puolueita, mutta siinä ei osata määritellä niitä *eroavaisuuksia Venäjän* porvarillis-demokraattisten puolueiden johdonmukaisuudessa, jotka jo ovat tulleet ja tulevat esiin vallankumouksemme kulussa. Menshevistisen päätöslauselman tyhjien fraasien ja yleisten sanontojen taakse ovat hävinneet jopa rajatkin kolmea perustyyppiä olevien porvarillisten puolueittemme — lokakuulaisten, kadettien ja vallankumouksellisten demokraattien — väliltä. Ja nämä oikean siiven sosialidemokraattimme, jotka ovat ihan naurettavan avuttomia porvarillisen Venäjän erilaisten puolueiden luokkapoljan ja tendenssien huomioonottamisessa, syyttävät vielä vasemmistosocialidemokraatteja „todellisesta sosialismista”, t.s. siitä, etteivät he ota huomioon porvarillisen demokratian historiallis-konkreettista merkitystä! Vieläkin kerran: totta tosiaan on siinä vieritetty omat synnit toisten kontolle!

Minä vähän poikkesin esitykseni aiheesta. Mutta jo kirjasi alussa huomautin, että selostukseen edustajakokouksesta aion liittää eräitä ajatuksia edustajakokouksen johdosta. Ja olen sitä mieltä, että arvioidakseen harkitusti edustajakokouksen merkitystä puolueen jäsenten ei ole pohdittava ainoastaan sitä, mitä edustajakokous teki, vaan myös sitä, mitä se ei tehnyt, vaikka sen olisi pitänyt tehdä. Ja jokainen ajatteleva sosialidemokraatti tajuaa päivä päivältä yhä selvemmin välttämättömäksi marxilaisen analyysin Venäjän erilaisista porvarillis-demokraattisista puolueista.

Vaalit edustajakokouksessa toimitettiin muutamassa minuutissa. Oikeastaan kaikki oli valmisteltu jo etukäteen, ennen edustajakokouksen yleisiä istuntoja. Pää-äänenkannattajaan valittavan viisikon olivat menshevikit muodostaneet kokonaan menshevikeistä; me suostuimme

asettamaan Keskuskomiteaan kolme meikäläistä, samalla kun siihen tuli seitsemän menshevikkiä. Minkälaiseksi heidän asemansa muodostuu eräänlaisina valvojina ja opposition oikeuksien varjelijoina, sen vasta tulevaisuus osoittaa.

VIII

EDUSTAJAKOKOUKSEN TULOKSET

Tehtyämme yleiskatsauksen edustajakokouksen työhön ja siihen tilanteeseen, mikä puolueessamme on muodostunut edustajakokouksen suorittaman työn tuloksena, tulemme seuraaviin tärkeimpiin johtopäätöksiin.

Edustajakokouksen suurena käytännöllisenä saavutuksena on jo hahmottunut (ja osaksi jo toimeenpantu) yhtyminen kansallisten sosialidemokraattisten puolueiden kanssa. Tämä yhtyminen lujittaa Venäjän SDT:n puoluetta. Se auttaa hävittämään viimeisetkin kerholaisuuden jäljet. Se tuo uuden raikkaan tuulahduksen puolueen toimintaan. Se lujittaa valtavissa mittasuhteissa Venäjän kaikkien kansojen proletariaatin mahtia.

Suurena käytännöllisenä saavutuksena on vähemmistö- ja enemmistöryhmän yhteensulautuminen. Kahtiajakaantumisesta on tehty loppu. Sosialidemokraattisen proletariaatin ja sen puolueen pitää olla yhtenäisiä. Järjestölliset erimielisyydet on poistettu melkein kokonaan. Vielä jää tärkeä, vakava ja tavattoman vastuunalainen tehtävä: juurruttaa todella elämään demokraattisen sentralismin periaatteet puolueen organisaatiossa — sitkeällä työllä on päästävä siihen, että alajärjestöt tulisivat todellakin eikä vain sanoissa puolueen tärkeimmiksi järjestösoluiksi, että kaikki korkeimmat puolue-elimet olisivat todella valinnallisia, tili-velvollisia ja vaihdettavissa. Sitkeällä työllä on luotava sellainen järjestö, johon kuuluisivat kaikki tietoiset sosialidemokraattiset työläiset ja joka eläisi itsenäistä poliittista elämää. Jokaisen puoluejärjestön autonomian, joka tähän saakka on tunnustettu enemmän vain paperilla, pitää olla toteutettavissa ja toteutettu elämässä. Taistelu paikoista ja toisen „fraktion” pelkääminen on raivattava ja saatava raivatuksi pois. Muodostukoot meille käytännössä yhtenäiset puoluejärjestöt, joiden sisällä käydään puhtaasti aatteel-

lista taistelua sosialidemokraattisen ajattelun erilaisten virtausten välillä. Sitä ei ole vielä helppo saada aikaan emmekä me heti saakaan sitä aikaan. Mutta tie on viitotettu, periaatteet julistettu, ja tavoitteenamme on oltava tämän organisaatiohanteen täydellinen ja johdonmukainen toteutuminen.

Edustajakokouksen suurena aatteellisena saavutuksena pidämme selvemmän ja määrätymmän rajankäynnin suorittamista sosialidemokratian oikean ja vasemman siiven välillä. Molemmat siivet ovat olemassa Euroopan kaikissa sosialidemokraattisissa puolueissa — ne ovat meilläkin hahmottuneet jo kauan sitten. Näiden siipien välisen tarkemman rajankäynnin suorittaminen, sen selvempi määrittely, mistä kiistellään, on välttämätöntä puolueen terveen kehityksen kannalta, proletariaatin poliittisen kasvatuksen hyväksi ja sen hyväksi, että sosialidemokraattisesta puolueesta saataisiin karsituksi pois kaikenlaiset liialliset oikealta tieltä poikkeamiset.

Yhdistävä edustajakokous antoi suuren määrän asiallista asiakirja-aineistoa, jonka avulla voidaan määritellä — tarkoin ja kiistattomasti määritellä, missä me olemme samaa mieltä ja missä mielipiteemme eroavat, missä määrin nimenomaan ne eroavat toisistaan. On *tutkittava* tätä asiakirja-aineistoa, on tunnettava *tosiasiat*, jotka osoittavat täsmälleen erimielisyyksien sisällön ja laajuuden, on päästävä vanhasta kerholaisuudelle ominaisesta tottumuksesta — ärjyä, käyttää peloittavia sanoja, esittää ankaria syytöksiä sen sijaan, että asiallisesti käsiteltäisiin siinä ja siinä kysymyksessä ilmenneitä sellaisia ja sellaisia erimielisyyksiä. Ja me katsomme tarpeelliseksi esittää liitteenä tähän kirjaseen mahdollisimman täydellisen Yhdistävää edustajakokousta koskevan *asiakirja*-aineiston siinä tarkoituksessa, että puolueen jäsenet voisivat todella itsenäisesti *perehtyä* erimielisyyksiin ja ettei heidän tarvitsisi toistaa kuulopuheiden pohjalla ja niihin uskoen omaksuttuja kaavamaisia sanoja. Kuivaa se tietysti on, tämä asiakirja-aineisto. Ei kaikilla riitä huomiokykyä ja kärsivällisyyttä lukea päätöslauselmaehdotuksia, — vertailla niitä hyväksytyihin päätöslauselmiin, harkita jokaisen pykälän ja jokaisen lauseen erilaisten sanamuotojen merkitystä. Mutta ilman tällaista vakavaa työtä ei voi olla tietoista suhdetta edustajakokouksen päätöksiin.

Niinpä siis, yhteenvetona kaikesta siitä, mitä olen edellä sanonut edustajakokouksessa käydyistä kiistoista, yhteenvetona edustajakokouksen käsittelemättä jättämien (tai lykkäämien) päätöslauselmaehdotusten sisältämistä erilaisista tendensseistä, tulen siihen johtopäätökseen, että edustajakokous auttoi paljon sosialidemokratian oikean ja vasemman siiven välisen rajan selventämisessä.

Meidän oikea siipemme ei luota nykyisen, s.o. porvarillisdemokraattisen vallankumouksen täydelliseen voittoon Venäjällä, se pelkää tätä voittoa, se ei aseta kansalle päättäväisesti ja määrätysti tämän voiton tunnusta. Se luisuu aina siihen perinpohjin virheelliseen ja marxilaisuutta madaltavaan ajatukseen, että muka vain porvaristo voi itsenäisesti „suorittaa” porvarillisen vallankumouksen tai että vain porvariston pitää johtaa porvarillista vallankumousta. Sosialidemokratian oikea siipi ei ole selvillä proletariaatin osuudesta etummaisena taistelijana porvarillisen vallankumouksen täydellisen ja ratkaisevan voiton puolesta.

Tämä siipi asettaa — ainakin eräiden edustajakokouksessa esiintyneiden puhujiensa puheissa — esim. *talonpoikaisvallankumous*-tunnuksen, mutta ei toteuta johdonmukaisesti tätä tunnusta. Se ei määrittele ohjelmassa selvää vallankumouksellista tietä kansan keskuudessa harjoitettavaa propagandaa ja agitaatiota varten (maan *valtaaminen* vallankumouksellisten talonpoikaiskomiteain toimesta ja hallussapitäminen yleiskansalliseen perustavaan kokoukseen *saakka*). Se pelkää esittää talonpoikaisvallankumouksen ohjelmassa ajatusta, että vallankumouksellisen talonpoikaiston on vallattava valta. Lupauksestaan huolimatta se ei vie „loogilliseen” päätökseen porvarillisdemokraattista kumousta maanviljelyksessä, sillä tällaisena „loogillisena” (ja *taloudellisena*) päätöksenä kapitalismin oloissa on vain maan kansallistaminen, joka hävittää absoluuttisen maankoron. Se keksiskelee jotain uskomattoman keinotekoista keskilinjaa, jossa maan kansallistaminen on vaihdettu maan siirtämiseen paikallisten piirikuntien haltuun, jossa on demokraattiset *zernstvot* epädemokraattisen keskusvallan oloissa. Se pelottelee proletariaattia restauraation aaveella, huomaamatta sitä, että se siten tarrautuu porvariston poliittiseen aseeseen proletariaattia

vastaan, että se valaa vettä monarkistisen porvariston myllyyn.

Ja kaikessa taktillisessa linjassaan oikean siipemme sosialidemokraatit yliarvioivat horjuvan ja häilyvän monarkistisen liberaalisen porvariston (kadettien y.m.) osuutta ja merkitystä ja aliarvioivat vallankumouksellisen porvarillisen demokratian merkitystä („Talonpoikaisliitto”, „Työryhmä” Duumassa, eserrät, lukuisat puolittain poliittiset ja puolittain ammatilliset järjestöt j.n.e.). Tämä kadettien yliarvioiminen ja vallankumouksellisten demokraattisten „alinten kerrosten” aliarvioiminen on mitä kiinteimmin sidottu edellä osoitettuun väärään katsantokantaan porvarillisesta vallankumouksesta. Meidän oikean siipemme sosialidemokraatteja sokaisee kadettien näennäinen menestys, heidän kirkuvat „parlamentti”-voittonsa ja tehokkaat „perustuslailliset” esiintymisensä. Hetken politiikkaan hurmaantuneina he unohtavat demokratian syvemmät ja perimmäisemmät edut, unohtavat ne voimat, jotka pitävät pienempää „melua” Trepovien ja Dubasovien salliman „perustuslaillisuuden” pinnalla, mutta tekevät syvällisempää, vaikkakin vähemmän näkyvää työtä alinten vallankumouksellisen-demokraattisten kerrosten keskuudessa valmistellen selkkauksia, jotka eivät ole aivan parlamentaarista laatua.

Siitä johtuukin meidän oikean siipemme sosialidemokraattien (lievästi sanoen) skeptillinen suhde kapinaan, siitä heidän pyrkimyksensä viitata kintaalla lokakuun ja joulukuun kokemuksille, silloin kehitetyille taistelumuodoille. Siitä heidän epäröivä kantansa ja passiivisuutensa taistelussa perustuslaillisia illuusioita vastaan, taistelussa, jonka jokainen todella vallankumouksellinen ajankohta nostaa etualalle. Siitä johtuu, etteivät he ymmärrä Duuman boikotoinnin historiallista merkitystä, siitä heidän pyrkimyksensä selviytyä nasevalla iskusanalla „anarkismi”, pyrkimyksensä siihen, ettei tarvitsisi ottaa huomioon liikkeen konkreettisia olosuhteita määrättyllä ajankohdalla *, siitä

* Juuri äsken sain Karl Kautskyn uuden kirjasen „Valtakunnanduuma”. Hänen esittämä boikottikysymyksen asettelu eroaa menshevikkien asettelusta kuin taivas maasta. Meidän vale-socialidemokraattimme, sen tapaiset kuin Negorev „Nevskaja Gazetasta”, sanoa pöläyttävät suoraan: boikotti on anarkismia! Kautsky sen sijaan käsittelee konkreettisia oloja ja kirjoittaa: „Sellaisissa oloissa ei ole mikään ihme, että enemmistö meidän venäläisiä tvereitamme piti tällä tavalla koollekutsuttavaa Duumaa juuri mitä ruokottomimpana kansanedustuksen värentämisenä ja päätti boikotoida sitä...” „Ei ole mikään ihme, vaikka

tavaton kiire päästä valhe-perustuslailliseen laitokseen, siitä tämän laitoksen myönteisen osuuden yliarvioiminen.

Näitä sosialidemokraattiemme oikeistosiiven tendenssejä vastaan meidän on käytävä mitä päättävää, avointa ja ankaraa aatteellista taistelua. Pitää pyrkiä samaan aikaan mitä laajin edustajakokouksen päätösten käsittely, pitää vaatia kaikilta puolueen jäseniltä täysin tietoista ja arvostettavaa suhtautumista näihin päätöksiin. Pitää päästä siihen, että kaikki työväenjärjestöt esittäisivät täydellä asiantuntemuksella hyväksyvänsä tai kieltävänsä määrätyt päätökset. Tätä käsittelyä on käytävä lehdistössä, kokouksissa, kerhoissa ja ryhmissä, kun kerran olemme todella vakavasti päättäneet toteuttaa demokraattisen sentralistimin puolueessamme, kun olemme päättäneet vetää työväenjoukot mukaan tietoisesti ratkaisemaan puolueasioita.

Mutta tämän aatteellisen taistelun ei pidä yhtenäisessä puolueessa hajoittaa järjestöjä, sen ei pidä rikkoa proletariaatin toiminnan yhtenäisyyttä. Se on vielä uusi periaate puolueemme käytännöllisessä toiminnassa, ja sen toteuttamiseksi oikein elämässä on tehtävä paljon työtä.

Käsittelyvapaus, toiminnan yhtenäisyys — juuri se meidän on saatava aikaan. Ja Yhdistävän edustajakokouksen päätökset tarjoavat siinä suhteessa riittävän liikkumisalnan kaikille sosialidemokraateille. Käytännölliset teot „kunnallistamisen” hengessä eivät vielä ole aivan lähellä, mutta talonpoikaiston vallankumouksellisten esiintymisten tukemisesta, pikkuporvarillisten utopioiden arvostelemisesta ovat kaikki sosialidemokraatit samaa mieltä. Meidän on siis

enemmistö venäläisiä toveritamme, sen sijaan, että olisi ryhtynyt vaalikamppailuun päästäkseen sitten Duumaan, katsoikin tarkoituksenmukaisemmaksi käydä taistelua pyrkimyksenä saada tämä Duuma ajetuksi karille ja kutsutuksi koolle perustava kokous”.

Me niin kovasti haluaisimme, että Kautskyn tämän historiallisesti konkreettisen arvion rinnalle ilmestyisivät nopeammin Axelrodin yleiset fraasit parlamentarismien hyödyllisyydestä ja anarkismin vahingollisuudesta!

Ohi mennessä sanoen. Juuri näin sanoo Kautsky tuossa samassa kirjassaan vallankumouksen voitosta: „Talonpojat ja proletariaatti tulevat yhä tarmokkaammin ja kursailemattomammin työntämään Duuman jäseniä vasemmalle...” („Nevskaja Gazetan”) halveksivan sanonnan mukaan tuo on „ylimalkaista kadettien paljastamista”)... „tulevat yhä enemmän heikentämään ja herpauttamaan vastustajiaan niin kauan kuin *voittavat heidät kokonaan*”. Siis *talonpojat ja proletariaatti* voittavat „heidät”, s.o. sekä hallituksen että liberaalisen porvariston. Kautsky parkaa! Hän ei ymmärrä, että porvarillisen vallankumouksen voi suorittaa vain porvaristo. Hän lankeaa „blanquilaiseen” kerettillisyyteen: proletariaatin ja talonpoikaiston voitto („diktatuuri”).

pohdittava kunnallistamista ja tuomittava se pelkäämättä siten rikkovamme proletariaatin toiminnan yhtenäisyyttä.

Duumaan nähden on asia hieman toisin. Vaaleissa on *välttämätöntä* täydellinen yhteistoiminta. Koska edustajakokous on päättänyt, niin *kaikki* osallistumme vaaleihin siellä, missä vaalit vielä ovat edessä. Vaalien aikana ei mitään arvostelua vaaleihin osallistumisen suhteen. Proletariaatin *toiminnan* pitää olla yhtenäistä. Duuman sosialidemokraattisen edustajaryhmän, kun tällainen ryhmä tulee olemaan, tunnustamme kaikki ja aina *puolueemme* edustajaryhmäksi.

Mutta toimintayhtenäisyyden ulkopuolella on mitä laajimmin ja vapaimmin käsiteltävä ja tuomittava ne askelet, päätökset ja tendenssit, joita me pidämme vahingollisina. Vain sellaisissa käsittelyissä, päätöslauselmissa, protesteissa voi kiteytyä puolueemme todellinen yleinen mielipide. Vain sillä ehdolla se tulee olemaan todellinen puolue, joka osaa *aina* tuoda julki mielipiteensä ja löytää oikeat tiet hahmottuneen *mielipiteen* muuttamiseksi uuden edustajakokouksen *päätöksiksi*.

Ottakaa kolmas erimielisyyttä aiheuttanut päätöslauselma, kapinaa koskeva päätöslauselma. Siinä pidetään ehdottoman välttämättömänä toiminnan yhtenäisyyttä taistelun hetkellä. Sellaisen kiihkeän taistelun aikana ei ole sallittua *minkäänlainen* arvostelu kaikki voimansa jännittävässä proletariaatin armeijassa. Niin kauan kuin ei vielä ole annettu toimintakehoitusta — on mitä laajimmin ja vapaimmin käsiteltävä ja punnittava päätöslauselmaa, sen perusteluja ja sen eri väittämiä.

Siis työvainio on varsin laaja. Edustajakokouksen päätöslauselmat tarjoavat laajan liikkumisalan. Meillä on käsisämme mitä tehokkain ase jokaista quasi-perustuslaillisuuteen viehättymistä vastaan, — jokaista Duuman „myönteisen” merkityksen liioittelua vastaan tehköönpä sen kuka tahansa, kaikkia sosialidemokratian äärimmäisten oikeistolaisten kehoituksia vastaan pysyä maltillisina ja säntillisinä. Tänä aseena on edustajakokouksen kapinakysymystä koskevan päätöslauselman ensimmäinen pykälä.

Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen Yhdistävä edustajakokous tunnusti liikkeen *välittömäksi* tehtäväksi *vallan tempaamisen* itsevaltiudelliselta hallitukselta. Jokainen, ken unohtaa tämän välittömän tehtävän, ken

siirtää sen tuonemmaksi, *rikkoo* edustajakokouksen tahtoa, ja me tulemme mitä ankarimmin taistelemaan sellaisia rikkojia vastaan.

Toistan vielä: liikkumisala on laaja. Parlamenttiryhmästä aina välittömään tehtävään: temmata *valta*. Näissä laajoissa puitteissa voidaan käydä ja on käytävä aatteellista taistelua ilman kahtiajakaantumista, säilyttäen proletariaatin toiminnan yhtenäisyyden.

Tällaiseen aatteelliseen taisteluun me kehoitammekin kaikkia sosialidemokraatteja, jotka eivät halua sallia puoleemme poikkeavan kovin oikealle.

Liite

AINEISTOJA VSDTP:n YHDISTÄVÄN EDUSTAJAKOKOUKSEN TYÖN ARVIOIMISTA VARTEN

Jotta lukijat voisivat ennen edustajakokouksen pöytäkirjojen ilmestymistä päästä asiakirjojen avulla selville niistä kysymyksistä, jotka olivat käsittelyn alaisina edustajakokouksessa, liitämme tähän menshevikkien ja bolshevikkien toimesta edustajakokoukselle esitetyt päätöslauselmaehdotukset sekä myös edustajakokouksen hyväksymien päätöslauselmien tekstit. Kuten kirjasen tekstissä jo on osoitettu, vain perehtyminen tähän aineistoon antaa jokaiselle mahdollisuuden saada selvän ja täsmällisen käsityksen edustajakokouksessa käydyn aatteellisen taistelun todellisesta merkityksestä. Esitämme tässä samoin tärkeimmät niistä „Partiinyje Izvestijan” toisessa numerossa julkaistuista päätöslauselmista, joita edustajakokouksessa ei käsitelty ja joita sille ei esitetty, sillä kaikki edustajakokouksen osanottajat tarkoittivat puheenvuoroissaan niitä sekä viittailivat toisinaan niihin ja koska niihin tutustumatta on mahdotonta päästä täysin selville erimielisyyksistä.
